

172
Taxa postala
platite in numerar
No. 224.716-929

Ara 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ARAK:
Félévre 650 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej
**KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ARAK**
Egy évre 10 dollár
Egy hóra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételekkel fel

Golder

fiuból lett nagystilla
regénye fölemelkedé-
Irene Nemirovszkij
az utóbbi évek legna-
terü könyveinek
ve 136 lej,
ve 204 lej.
KELET könyvosztá-
yában.

MUSOR

november 4.
Zenekari hangv. 20.40:
egedűszóló. 21.45: Zon-
hírek.
Hangv. 12.05: Gramo-
liszt Ferenc és Pest-
Szalonzenekar. 18.30:
s. 9: Cigányzene. 20:
isa. 20.30: Az Opera-
hangv. Utána hírek.
z Operaház zenekará-
angv. 19.30: Táncczene.
Hangv.
Gramofón. 20.45
ramofón. 20.15: Dalok
22.15: Gramofón. 23.
Gramofón. 19.45: Him-
hangv. olasz szerzők
aelőadás.
Szimfonikus hangv.

november 5.
Gramofón. 21: Enek-
zenekar. Utána hírek.
Szalonzenekar. 21.05:
A keti és szobanővé-
30: Katonazene. 18.5
19.30: Az Operaház
Utána hírek, maj
nyzenekara.
F. hangv.
ok. 21.10: Opera
Duettek. 22.35: 10
Munkásdalok.
amofón. 20.15: Kön-
zene. 19.15: Vegy-
ofón.
s hangv.
onazene. 20.30: Fran-
k. 21.05: Vonos né

Értesítések

urileány teljes ellá-
adóban.
u, parkettes butoro-
álóval, Calea Regele
szint, utolsó ajtó.
obb zsidó házból tex-
Szombaton zárva. V.
infeld cégnél.
nárno román-francia
disztingvált család
esetleg ellátásért is.
hivatalba „P. M.”
minisztrátor kivehet
az holdnyi birtokot.
bi Emil ügyvédnél
o. 8.
gyetemi hallgatónok
ányotthonban Cluj,
felv- és zeneoktatás
elt díjak. Német.

Vegetárius Étterme
dinand (Wesselényi
szappan ucca felől.
etárius ételek. Fi-
gyon olcsó árak.
yem és gyapjúból
ebal 13., (volt Ru-
ajtó.

Részvénytársaság a jókedv terjesztésére

Régi tapasztalatok szerint a világ leg-
nagyobb komikusai a magánéletben igen
szomorú emberek voltak. Ennek megfe-
lelően alighanem helytálló az a feltevés
is, hogy igen szomorú és keserű lehet az
a társadalom, amelyben a jókedv terjesz-
tésére részvénytársaságot gründolnak.
Mindenesetre valószínű, hogy ebben az
áruikkban nagy lehet a hiány és az új
részvénytársaság ebből a hiányból akar
profitálni — egyelőre csak Angliában.

Ennek az új angol részvénytársaságnak
megalakulása szomorú gazdasági és tár-
sadalmi viszonyokra vet világot. Egyrészt
arra vall, hogy az emberek nagyrészből
ihalt az a természetes optimizmus, mely
az élet apróbb nehézségei között is kedvre
és derüre tudja hangolni a lelkeket. Egy-
szóval: nemcsak gazdasági, kulturális és
erkölcsi válságban élünk, hanem a kedé-
lyek válságában is. De van egy másik
tanulása is az új angliai gründolásnak.
Nevezetesen az, hogy a vállalkozási szel-
lem elvesztette régi szoliditását és ko-
molyosságát. Már nem gondolt arra, hogy
a megakadt termelés és fogyasztás vér-
keringésébe új életet öntsön, hogy talpra-
állítsa a lezülött pénzügyi viszonyokat.
Hazárdó lett és a régi vállalkozási szel-
lem paródiáját formálja. Részvénytársá-
ságot alapít az elszomorodott kedélyek fel-
vidámítására. Tehát viccel és grimaszt
ad.

Ha majd a világválság gazdasági törté-
nelmét egykor megírják, ez az angliai
gründolás élénk dokumentuma lesz an-
k a mély szomorúságnak és kétségbe-
nek, mely ebben a korszakban az em-
ken eluralkodott. Részvénytársaság
elszomorodott kedélyek felvidámítá-
ra? Hiába, a nagy komikusok jutnak
észünkbe, akiknek magánélete tragé-
diától volt fekete és a színpadon kívül
keserű, szomorú, sőt mogorva emberek
voltak.

Egy operett párbaj

Nagyon szép látvány lehetett,
Madgearu és Joanitzescu előbb össze-
estek, aztán két heti lázas tanácskozás
után, hajnal tájban egy elhagyott mezőn,
különböző segédek közbenjöttével, derekig
vetköztek, hogy annak rendje és módja
szerint összelövöldözzen egymást.
Valamelyik párbajsegéd rájött arra,
nogy Joanitzescu vontessövü pisztolyokat
hozott magával, már pedig a tudomisen-
melyik párbajködex ennyi és ennyiedik
paragrafusa világosan kimondja, hogy
csak olyan golyóval való hasbalövés érvé-
nyes, amely egyenesesövü pisztolyból szár-
mazik.

A két politikus boldogan felhuzta a ka-
bátját és egyik elment jobbra, a másik
pedig balra távozott a veszélyes mezőről.
Alighogy hazaértek megbánták, hogy
miért is nem lötték egymást halomra és
megkezdtek a lövöldözést otthonról.

Ezuttal nem golyókkal, hanem jegyző-
könyvekkel. Akkora jegyzőkönyv-háború
keletkezett a két párbajhős között, hogy
már-már azt hittük, valamelyik feltéte-
nül belehal a sérüléseibe.

Nem ez történt.
Madgearu sem sérült meg Joanitzescu
jegyzőkönyveitől és Joanitzescunak sem
ártottak meg Madgearu irásos bombái.

Sőt még mindig gyártják az újabb jegy-
zőkönyveket, ha azóta meg nem unták.
Hál' Istennek, hogy olyan jó dolguk
van.

Milyen jó, hogy legalább nekik olyan
jól megy, hogy ezekben a nyomorúságos
napokban ráérnek ilyesmivel játszani.

Más embernek nem telik már párbajra
sem. Igaz, hogy rendes embernek sem a
teste, sem a lelke nem kívánja az ilyes-
mit, de Madgearu és Joanitzescu nyilván
azért olyan tüzes demokraták és parasz-
pártiak, hogy megkívánják maguknak is a
feudális urak szórakozásait.

A sors ironiája, hogy a párbajt komo-

A nemzeti parasztpárt elejtette Titulescu elnökségét

Ismét leszállították a tisztviselői fizetéseket

Bucuresti-Bukarest, november 4. (Az
Uj Kelet tudósítójától). Az Adeverul a
politikai helyzetéről írva, megállapítja,
hogy bár látszat szerint a politikai pár-
tok között meglehetősen feszült viszony
uralkodik, a valóságban az utóbbi időben
közeledés jött létre az egyes ellenzéki
csoportok között. A lap tudnivaló, hogy
Goga tárgyalásokat folytat a nemzeti pa-
rasztpárt regáti frakciójának vezetőivel.
Lupu és Bratianu György hasonlóképpen
élénk tárgyalásban állnak egymással. A
szolidáris ellenzéki akciók középpontjá-
ban természetesen a nemzeti parasztpárt
és a liberálisok állanak. A két nagy párt
vezetői között egyelőre elvi alapon foly-
nak a tárgyalások, de nem látszik lehe-
tetlennek, hogy a parlamenti szesszió meg-
nyitása után egy adott jelre az összes
ellenzéki képviselők azonos módon fog-
nak szavazni.

Abban az összes ellenzéki pártok egyet-
értének, hogy frontot kell alkotni a je-
lenlegi kormánnyal szemben. A harc meg-
indításának időpontja tekintetében azon-
ban eltérőek a vélemények. A nemzeti
parasztpárt erdélyi szárnya — mint az a
gyulafehérvári kongresszuson elhangzott-
tákból kiderült — a kormány azonnali el-
távolítását követeli. Ezzel szemben a li-
berálisok azon a véleményen vannak,
hogy időt kell engedni a Jorga-kormány-
nak a jövő évi költségvetés megszavazá-
sára. A liberálisok azzal érvelnek, hogy a
stabilizációs törvény kifejezett rendelkezé-
sei értelmében a költségvetést decem-
ber 31-ig tető alá kell hozni s így a kor-
mánybuktató akció nem időszerű.

**Leszállították az állami tiszt-
viselők fizetését**

Bucuresti-Bukarest, november 4. Meg-
irtuk annakidején, hogy az egyes minisz-

tériumok államtitkáiraiból alakított bi-
zottság tervezetét dolgozott ki az állami
tisztviselők fizetési osztályokba való in-
kadrálásáról. Az első tervezetet revízió
alá kellett venni, mert a pénzügyminisz-
térium számításából kiderült, hogy an-
nak alapján nem érhető el a költségvetés
személyi kiadásainál szükséges megtaka-
ritás. Ennek megfelelően huszonkét osz-
tály helyett husz fizetési osztályba osz-
tították az állami tisztviselőket, akiknek fi-
zetése a következőképpen fog alakulni:
1. 34600, 2. 30800, 3. 27000, 4. 23400,
5. 21000, 6. 18000, 7. 15000, 8. 13000,
9. 11200, 10. 10000, 11. 8800, 12. 8200,
13. 7400, 14. 6500, 15. 5400, 16. 5000,
17. 4300, 18. 3800, 19. 3500, 20. 3300.

A tanárok, papok, állami orvosok és
gyógyszerészek 15 százalékkal nagyobb
összeget kapnak, mint az osztályaik szá-
mára megállapított fizetés. Az említettek
a hatodik és hetedik fizetési osztályban
vannak. A napidíjasokat 1932 január el-
sejével elbocsátják, az üresedésben levő
állásokat eltörlik és a lakbér, valamint
családi pótlékokat az 1931-es viszonyokhoz
mérten számítják át.

**Mihalache mégis elvállalja
az elnöki széket**

Bucuresti-Bukarest, november 4. A
Lupta értesülése szerint valószínű, hogy
Maniu ismételt kérésének engedve Miha-
lache mégis el fogja vállalni a nemzeti
parasztpárt vezetését. A Titulescu kombi-
náció teljesen háttérbe szorult.

— Az amerikai leszerelési delegációt
Stimson személyesen fogja vezetni. Was-
hingtonból jelentik: Az amerikai leszerel-
ési delegációt Genfben a leszerelési vilá-
gkonferencián Stimson külügyi államtit-
kár személyesen fogja vezetni.

lyan gondolták és mégis vicc lett belőle.
Akárcsak abból a nagy csatából, amit
a demokráciáért vívtak meg az említett
urak egy gyékényen. Az is drámának in-
dult és a végén kislírt róla, hogy csak
operett.

A büntetéspénzek füstbement reménye

Adtál uram büntetést, de nincs köszö-
net benne.

Igy sóhajt most fel a pénzügyminiszte-
rium, amely még nem is olyan régen ok-
kora büntetéseket rakott rá némi szesz-
gyárosokra, hogy még a nagy számjegyek-
hez hozzászokott fináncoknak és kontrol-
loknak is belekáprázott a szemük.

Az egyikre is rászóztak vagy negyven-
milliót, a másikra legalább száznegyvenet.
És várták izgatottan, hogy most aztán
egyre-másra megtelik az állam üres kasz-
sája büntetéspénzekkel.

Ehelyett ugyanaz történt, ami Goethe
bűvésztáncával, aki kiengedte az üvegől

a szellemeket, de visszaparancsolni már
nem tudta őket.

A pénzügyminisztérium is itt áll a re-
ménybeli büntetéspénzekkel a markában
és a legjobban azt szeretné, ha vissza le-
hetne csinálni az egészet.

Mert hogyan lehet ma behajtani ezeket
a fantasztikus milliókat?
Árverezték talán el a szeszgyárakat?
De ki vesz ma uraságoktól levett szesz-
gyárat?

Ha megtartanák az árveréseket, legfel-
jebb kenyértelessé tennének egy csomó
munkást és hivatalnokot, de egy krajcár
pénzt sem látnának belőle.

Ezért törli most az egész pénzügyminisz-
térium a fejét, hogyan lehetne megszaba-
dulni ettől a behajtástól, vagy legalább
is elhalasztani az egészet.

De akkor mire volt jó az egész?
Nem jobb lett volna mégis leszállítani
a szeszadót?

Most a szeszgyárosok sem ülnének bör-
tönbe és az államnak is volna egy kis
megspórolt pénze.

VILÁG TÜKRE

Schaukat Ali és a pán- arab ideal alkonya

A londoni round-table-konferencia
holtpontra jutott. Az angol sajtó az
indiai kisebbségekre hárítja a felelősé-
g terhét. Erdekes jelenség! Pedig
London szűkebb politikai köreiből jól
tudják, hogy az angol kormány alapos
szándékkal vezette le a tárgyalásokat
arra a kritikus pontra, amely körül a
megindított fonalak gordiuszi csomóvá
csavaródtak. És minden felborult a
maga rendje és módja szerint. A régi,
jól bevált szisztéma jegyében: divide et
impera!

Egyes dolgokat azonban tudnunk kell
az indiai problémáról. 230 millió hindu,
70 millió mohamedán és 50 millió más
nemzetiségű és vallású (köztük 25.000
zsidó) népesség él Brith-Indiában. Ghan-
dinak a 70 millió mohamedán és a másik
50 millió okozza a legnagyobb nehézsé-
geket és gondokat. Az angol kormány
politikája pedig évtizedek óta oda kon-
dul, hogy szisztematikusan: késhegyig
kiélesítse az ellentéteket a hinduk és a
mohamedánok között. Jellemző, hogy a
round-table-konferenciára csupán azokat
a mozulmán képviselőket hívta meg az
angol kormány, akikről köztudomású,
hogy kevés szimpatiaival viseltetnek
Ghandi törekvéseivel szemben. Hiába
követelte Ghandi, hogy dr. Asarit, a
nacionális mozulmánok vezérét is hív-
ják meg Londonba. Ez azonban nem tör-
tént meg. Egyszerűen azért, mert ebből
kiderült volna, hogy az indiai mohame-
dánok egyik tekintélyes tábora Ghandi
mellett áll és hogy nem fedi a valóságot
az a beállítás, mely szerint India vala-
mennyi muzulmánja — Ghandi ellen-
sége. Ez mindenre jó lett volna, — csak
éppen az angol érdekek alátámasztására
nem.

Ilyen körülmények között: Aga Khan
és Schaukat Ali képviselte az indiai mohame-
dánokat a round-table-konferencián.
Anglia kegyelméből. És az andiai mohame-
dánok népképviselőt meghamisításából.
Aga Khan ugyanis évtizedek óta Európá-
ban lakik és nem Indiában. Francia a
felesége, többszörös milliomos, akinek
üzleti érdekei és kapcsolatai Londonhoz
és Párizshoz fűződnek. Mint mohamedánt
— csöppet sem érdeklik őt Ghandi ideál-
jai. De mint milliomos jól tudja, hogy
indiai vagyona csak az angol szuronyok
védelme alatt van biztonságban.

Shaukat Ali azonban közelebről ér-
dekel bennünket. A politikai kalandor
igazi típusa, aki bátyjának, Mohamed
Alinak, dicsőségéből él. Indiában jelen-
tételen figura. Az utóbbi időben azon-
ban mégis sikerült olcsó népszerűsége
szert tennie az arab világ bizonyos körei-
ben, miután: a pánarab mozgalom, a
jeruzsálemi kalifátus és a jeruzsálemi
arab egyetem eszméjének apostolává
kente fel magát. Nem sok sikerrel. De
amig hasznos szolgálatot tesz az angol
érdekeknek. — Anglia védőszárnyaival
takarózhat.

De csupán addig, — amíg nem lépi át
ezeknek az érdekeknek jól megrajzolt ha-
tárait. Anglia — főleg a munkáskormány
— egykedvűen, ölbetett kézzel nézte
Shaukat Ali palesztinai mozgolódásait,
lázító propagandáját, amely nem kis mér-
tékben veszélyeztette a zsidó nemzeti ott-
honra kapott népszövetségi mandátumot,
amelynek kizárólagos jogcímén áll Anglia
Palesztina élen. Ez azonban csöppet sem
hátráltatta az angol kormányt abban,
hogy veszedelmes játékat tovább üzze
Shaukat Alival. Csak hogy a mohamedá-
nokat egy frontba tömörítse Ghandi el-
len, — égből hulló csillagokat ígért. Hi-
szzen nyíltan beszélnek ma arról, hogy
India minisztere bizonyos ígéretekett tett
Shaukat Alinak Palesztinával kapcsola-
atosan is. Shaukat Ali pedig Nizába uta-
zik, ahol a török exszultánnal tárgyal a

Select Mozgó

Ma este az Operabál

A szezon legnagyobb sikerű operettje.
A főszerepben: Liane Haid, George Alexander és Ivan Petrovics.

Jeruzsálemi kalifátus ügyében, míg lord Brendforttal egy anticionista támadást készít elő.

A pánizlamizmussal, meg a kalifátus eszméjével ugyan sikerült felkavarni az arab tenger hullámaival, a dolgok azonban mégsem mentek oly egyszerűen, zökkenőmentesen, mint ahogyan ezt ő tervében megrajzolta.

Shaukat Ali Jeruzsálemben akarja restaurálni az arab kalifátust. Álljunk meg egy pillanatra ennél a kérdésnél, amely — előrebocsátjuk — nem elvi probléma, hanem a politikai taktika ügye. Jeruzsálem háromszorosan szent város. Szent a zsidóknak, szent a keresztényeknek és szent az araboknak — is. Helyesebben így stílizálhatók: Jeruzsálem is szent hely az araboknak. Hiszen a muzulmán bucsujárás nem Jeruzsálemben, hanem Mekkába és Medinába történik.

Ha ez így van, vajjon mit akar Shaukat Ali a jeruzsálemi kalifátussal? A válasz egyszerű: Jeruzsálemnek a kalifátus székhelyére való avaszsága a pánizlam ideál kiterjedését és egyúttal a palesztinai zsidó nemzeti otthon elnyomását jelentené. Tehát egy vallás-diplomáciai sakkhúzás előtt állunk és nem egészen indokolatlan, hogy Shaukat Ali ebben a manőverben találta meg érvényesülésének legjobb lehetőségeit.

Az akció hátterének feltáráshoz azonban szükséges a kalifátus problémáinak történelmi ismerete is. A világ-háború siralmas módon likvidálta a mohamedán világ szolidaritását. Az utolsó szultán, (aki a kalifa titulusát is viselte) bukásával és Kemál köztársaságának uralomra jutásával a modern Törökország lemondott a vallási hegemoniáról. Sőt tovább ment, amennyiben elválasztotta az egyházat az államtól (1928). Ezzel pedig megszakított minden kapcsolatot az Izlammal. Es Konstantinápoly helyét Mekka foglalta el.

A vallási hegemonia Husszein, Hedzsász nagyhatalmu királyának birtokába jutott. Lawrence ezredes írja, hogy az öreg királynak messzemenő politikai ambíciói voltak, amely végeredményben hatalmának és presztízsének csökkenését hozta magával, mert az arab föderáció gondolata irreális álomnak bizonyult.

A kalifátus problémáját még súlyosabban komplikálta a wahabíták fellépése, akik meghirdették a szent-háborút a Husszein dinasztia fényűző uralma ellen. Husszein csillaga aláhullott és ezzel véglegesen kutba esett az arab föderáció terve, Husszein leghőbb vágya is, hogy az arab világ legfőbb urává és bírájává proklamálják. Ehelyett: halálos ellensége, Ibn Saud, a wahabíták királya ütötte fel szék helyét Mekkában.

A hegemonia birtokosa jelenleg: Ibn Saud, Ami ellene szól, az Irák (Fayssal) és Transjordánia (Abdulah) bizalmatlansága. De úgy látszik, hogy India 70 ezer muzulmánja sem viseltetik iránta azzal a lelkesedéssel, amellyel Husszein megbuktatásában támogatták. Ez adta az impulzust Shaukat Alinak legújabb manőverére, amellyel a politikai harcoktól megkímélt Jeruzsálemben akarja restaurálni a kalifátust. Mohamed kardja azonban Ibn Saud kezében van és nem Shaukat Aliban.

De ettől eltekintve is meg van minden okunk arra, hogy sketicizmussal viseltessünk a pánizlam mozgalommal szemben. Hiszen nem beszélünk az egyiptomiakról, a balkán félsziget mohamedánjairól, akiknek ma már semmi kapcsolata sincs az Izlamhoz. A turkesztáni, a bolsevizált kaukázusi és észak-ázsiai mohamedánokról sem és az Izlam iránti szolidaritás csökkenéséről.

De felesleges is. A napi események a legvilágosabb fényt vetik Shaukat Ali akciójának jelenlegi állására és perspektívára. Shaukat Ali a mohamedánok tiltakozására visszahívott és megcáfolt mindent. Erre utal a kormány indiai felhívatalosának, a „The Near East and India” közleménye is, amelyben azzal kommentálja Shaukat Ali cáfolatát, hogy: „valószínűleg nem ismeri a muzulmán világ érületét, mert különben nem nyulna ilyen kényes ügyhöz, mint a kalifátus kérdése”. Ez pedig nem jelent egyebet, mint azt, hogy a kormány is megalkalta kegyeltjének mozgolódásait.

De nemcsak a jeruzsálemi kalifátus terve bukott meg, hanem a pánizlam mozgalom is, (amely egyaránt veszélyezteti a zsidó nemzeti otthon) a csőd szélére jutott. Decemberre pánizlam kongresszust

hívtak össze Jeruzsálemben, amelyre többek között 500 egyiptomi notabilitását is meghívták. Fuad királyt is. Az udvarhoz közelálló körök azonban közölték az illetékesekkel, hogy a király nem hajlandó képviseltetni magát a kongresszuson, hiszen már több ízben kijelentette, hogy ellene van a pánizlam mozgalomnak, amely szerinte csak veszélyezteti Egyiptomnak Európához, de főleg Angliához való kapcsolatait. De ennél is keményebb csapást mér a pánizlam mozgalomra az egyiptomi arab sajtó, amely nyíltan kihangsúlyozza, hogy: az egyiptomi mohamedánokat nem érdekli a muzulmán ügynek Egyiptomon kívül eső része.

Az arab kérdést tehát a mi számunkra nem a pánizlam mozgalom képezi, sem az, hogy Jeruzsálemben lesz-e a kalifátus székhelye, vagy sem. Ezek legfeljebb alkalmasság arra, hogy a problémát súlyosítsák. Ha — valóságga érnek. Ettől azonban még messze vagyunk. A problémát: a palesztinai arabság alkotja. Egyedül. Es ha már itt tartunk, akkor meg kell mondjuk azt is, hogy az arab problémát és veszedelmet, ebben a redukált nagyságában sem a palesztinai arab népesség, hanem azoknak vezetői kreálták, akiknek a cionizmus által az országba hozott civilizáció megrendítette politikai és gazdasági hatalmát. Hiszen a zsidó kolonizáció az arab nép életstandardját is fel emelte a középkori primitíviség színvonaláról és még fokozottabban feljavította az arab munkások helyzetét, akik azelőtt néhány piaszterért rabszolgomunkával hizlalták gazduraikat. Ez a civilizáció ily módon megnehezítette az effendik számára a kizsákmányolás tág lehetőségeit, a néppel azonban sikerült elhitetniük, hogy a cionizmus elleni harc az arabság érdeke, míg politikai manőverek mögött a maguk kapitalista érdekei húzódtak meg.

A legújabb események azonban világosan mutatják, hogy a palesztinai arab nép is kezd öntudatára ébredni. Az arab tömegekben megnyilatkozó, egyre nagyobb arányokat öltő elégedetlenség hatása alatt a kormány elhatározta, hogy meg semmisíti azt a rendelkezést, mely szerint a jeruzsálemi főmufti egyúttal a legfőbb muzulmán tanács örökös elnöke is. Es rövidesen kiírják az új elnökválasztást. A főmufti és a jelenlegi arab exekutívé eleni hangulatra még jellemzőbb az a hír, amely arról számol be, hogy a főmufti által, Nablusa összehívott konferencián — amely a zsidó kolóniák elhelyezett fegyvertáruk elleni tiltakozást célozta —, 500 meghívott notabilitás helyett 70, uccákról és kávéházakból felhajtott, résztvevő jelent meg. A nablusi kudarc reakciójaképpen pedig egy új arab nemzeti párt alakult, *Nashashibi*, Jeruzsálem volt polgármestere vezetésével, amely a mandatárius hatalommal való együttműködést és az országfejlesztési terv elfogadását is zászlajára írta.

Nem akarjuk értékükön tulbecsülni ezeket a jelenségeket. De lebecsülni sem. Ezek a hírek kétségtelenül a mufti-diktatura alkonyát jelzik. Es ha az új párttól nem is várhatunk sokat, egy azonban bizonyos. Az, hogy a mufti-uralom középkori, klerikális sötétségét egy fokkal legalább is: haladottabb és emberibb irányzat fogja felváltani.

Összegezve az arab világban zajló eseményeket, kellő értékére tudjuk leredukálni az arab probléma és az ugynevezett „arab veszedelem” nagyságát és egyúttal, az események logikájánál fogva, mindinkább láthatóvá válik az ut is, amelyen az arab-probléma megoldását kell keresnünk.

Danzig Hillel

Averescu, Bratianu György és Lupu közös ellenzéki frontról tárgyalnak

Bucuresti-Bukarest, november 4. A Curantul értesülése szerint az averescanok, Bratianu György és Lupuék között tárgyalások indultak meg közös ellenzéki front kialakítása végett.

A tárgyalásokba be akarják vonni Iuniant is abban a reményben, hogy sikerül megnyernie a nemzeti parasztpárt regáti szárnyát a közös akcióban való rész-

vételre. Averescu marsall Turnuseverinbe utazott és csak a parlament megnyitására tér vissza a fővárosba. Távollétében Goga vezetői a néppárt ügyeit, aki a költségvetési vitában fog nagy beszédet tartani és fogja bíráltni a kormány pénzügyi politikáját.

Aradi vásár

Aradiak a munkanélküliekért. A sárga kabát. A város jó arculata

II.

Az aradiak — erről módomban volt közvetlenül meggyőződni — nemcsak külsőségekre adnak. A Dacia kivasalt, elegáns törzsközönsége, a finom éttermek divathölgyei, a parkettek nyegléi — mindezekben van valami Aradból, de ők nem reprezentálják a várost. A város társadalmának lelke ott található a jótékony és kulturális alakulatok ülésén, az adakozásokban, a jó felé irányuló aktivitásban.

Volt alkalom részt venni egy ilyen tanácskozáson. Kifinomott kultúra, megnesemből izlés, testvériség bélyege az egyeseken és a közösségen. Voltak, akik felszólalásukban keresetlen egyszerűséggel hatottak, voltak akik frázisokat mondtak. Csak hogy a frázis, a meggyőződés tüzeiben szívekbe világító és melegítő szózatát cserélődött.

Itt tanultam meg, hogy egy várost nem szabad a korzója, a kávéházai és a szórakozóhelyei után megítélni. Búske embe-
reket ismertem meg, akik sokat adnak a

származásukra. Akik azt mondják: „Aki ad valamit a származására, abban századok élményei élnek, az jót fog cselekedni, hogy tovább éljen mint a fizikum. Aki nem törődik az elődeivel, az ma él, de holnap végleg elpusztul. Is bölki jáál — föltörökves nélküli ember. Zsidók között az utolsó”.

Ahol ilyeneket mondanak, ott sok divatos, elegáns ruha mögött tiszta és becsületes szándék rejlik.

Nagyon elegáns hölgyek jártak azon a napon sárga gyűjtőpersellyel uccákon, kávéházakban. Pentru someri. Első pillanatban azt hittem — a gyűjtő hölgyek származását megállapítva —, hogy sómérijainkról vagyunk szó.

— Nem, kérem, a munkanélkülieknek gyűjtünk!

Megmondották asztaltársaim azután, hogy az aradi polgárság hölgyei vállalkoztak a munkanélküliség enyhítését célzó

IMPERIAL PALACEHOTEL

Bucuresti, Calea Victoriei 47., a királyi palota mellett. Új vezetés. Teljesen renoválva. Központi fűtés. Hideg és meleg folyóvíz minden szobában. Fűrdőszobák. Lift.

Mérsékelt árak!

VIGYAZZON!
KOPASZ LESZ,
HA HAJÁT NEM
EGGER PETROL
HAJSZESSZEL MOSSA, MERT
HAJHULLAS és HAJKORPA e-
len ez a legbiztosabb szer.
MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS
DROGÉRIÁBAN KAPHATÓ.

több akció lebonyolítására. Hölgyek, akiknek életigénye kimerült a zsurozásban, most napról-napra gyülekeznek, tanácskoznak, ruhát, fehérneműt gyűjtenek, nyomorba jutott családok sorsa iránt aktíve érdeklődnek. Arad ipari, sőt nagyipari város, amely a válságot nagyon is megérzi. Szomorú divat lett a gazdasági krízis, fájdalom, hosszantartó divat. Hozzá kell igazodni tehát. A bajban a testvéri érzés dominál.

A divatnak ezt a velejáróját megtarthatnánk bizony a válságmentes jövőben is. Aminek gyors eljövetele nagyon is kívánatos lenne.

Vásár is volt azon a napon és láttam, hogy a vásárlókedv az olcsó árak ellenére sem dühöngött különösen. A ruhás bódék előtt voltam tanuja az alábbi jelenetnek:

Egy testes asszonyság kabátja alkudozott. Sárga kabát, divatosan prémelve galléron és ujjon; aki nem nézi közelről, azt hiheti, egy jó kabát. Nem kell feltételezni, hogy Poiret műhelyében készült Párizsban, de ott kint a vasút környékén, ahonnan az asszonyság bejött az ő néhány ezer lejjével a piros keszkenőjében, bizonyára irigységet kelthet.

— Egyeznyolcszáz lej! — mondotta az eladó. Vörös fiatalember, nagyon tehetséges, pszichológus. Nézte az asszonyn a hatást.

A hatás az volt, hogy a nő szó nélkül megfordult.

— Nagysád! Kérem, ne vegye személyes sértésnek ezt az árat. Adom olcsóbban is, de legyen szives és tegyen ajánlatot.

Az asszonyság visszafordult.

— Adok egy ezret és egy szutást.

A pszichológus meghajolt:

— Magamat kegyeibe ajánlom, nagysád.

— No adok hozzá még egy szutyást!

— Ha megtoldani tetszett, akkor én engedek. Ezeröttszázért odaadom. Ha nem veszi, azért tartson meg nagyabecsülést. ben, nagysád, Nem leszünk ellenségek.

— Csak annyit, amennyit mondtam. Egy banival sem többet.

Ekkor a piros fiatalember fordult meg. De csak egy pillanatra. Amikor látta, hogy a nagysád egy másik sátor felé indul, fogta a kabátot és rádobta a „vevő” hátra.

— Ezernegyszáz!

Az asszony ellenkezett és csak a régi árat igérte. Ekkor a vörös ifju elövette az álmoskönyvet és megmutatta: „Kabátod dobni öröm, kabátot vállra kapni, szerencse. 12, 8, 39”.

Ez aztán elintézte végleg az üzletet. Az asszony babonás volt, kétszer is elolvasta a álmoskönyvben, mit jelent az élet számára a vállra trafált kabát. Kibogozta a piros kendőt és kiadta az ezret és hozzá a négy százaz bankót. (sz. i.)

Pályázat óvónői állásra. A cluji izr. hitközség iskolaszéke pályázatot hirdet egy megüresedett héber óvónői állásra. Pályázók, akik a héber pedagógiumot elvégezték, államérvényes román végzettséggel rendelkeznek és autorizációjuk megvan, nyújtsák be pályázati kérésüket okmányaik másolatával, — melyeket saját kezűleg irtak — felszerelve az Igazgató-sághoz, Cluj, Calea Regele Ferdinand 52. legkésőbb f. hó 15-ig. Okmánymásolatok nélküli kérvények nem vétetnek figyelembe. Az Iskolaszék.

A világ legmodernebb történetei: H. G. Wells: Nagy Világtörténet. E mű első prima kiadása 2400 lej volt, most propaganda kiadásban, 800 oldalon, 300 képpel, 18.5x 27.5 cm. nagyságban 260 lej Lepage-nál Cluj. Vidékre utánvételt portmentesen. Kérje az olcsó könyvek jegyzékét Lepage-tól.

Uj kémiai vivmány

Ócska szőrmebundák (bontatlanul) divatos nutria barnára festhetők

CZINK-nél

Harmadszor is lángalobbant a moreni szonda, amely erőteljesebben ég, mint valaha

„Az oltási szakértők“ elővigyázatlanága folytán gyúlt ki ismét a hírhedt szonda, kétheti szünet után

Bucuresti-Bukarest, november 4. Az Uj Kelet tudósítójától. Idestova két és fél éve annak, hogy a hírhedt 169-es számú moreni szonda a Ploesti környéki lakosság nagy rémületére és a Romana Americana társaság nem kis bosszúságára lángra lobbant. Az égő szonda, amelynek nyolevan-száz méter magasba szökkenő lángjai pokoli fényrel árasztották el az egész vidéket és hosszú darabon bevilágították a brassó-bukaresti gyorsvonal utját. Két és fél éven keresztül makacsul el-lelt állt minden oltási kísérletnek. Rémregénybe illő története van a világ összes sarkairól összeszedett szakértők próbálkozásainak, amelyek számos emberáldozatot követeltek. Az összes oltási lehetőségekkel kísérleteztek. Előbb alagutat furattak a szonda mélyéhez, hogy a feltörő gáztelegeket elvezessék. Az alagutak összeomlottak maguk alá temetve a munkásokat. Az után vizet próbáltak pumpálni a szonda kráterébe de sikertelenül. Végül speciális gépezetet szereltek fel, amelyet a szonda fölé akartak helyezni, hogy a lángokat elvezetve megbírhassanak a gáztelegekkel. Ez is néhány ember életébe került.

Meggyulladt, ellobbott és megint meggyulladt

A szonda égésének történetéhez tartozik az is, hogy az akkori kormány ugynevezett oltási bizottságot nevezett ki, amelynek tagjai másfél éven keresztül hatalmas fizetéseket húztak, se szeri, se száma nem volt azoknak a technikusoknak és ügybízgó polgárembereknek, akik oltási készülékekkel és különleges találmányaikkal bombázták a szondatulajdonos petróleumvállalatot. A Romana Americana társaság mintegy huszmillió lejt költött el az idők során az oltási munkálatokra ezen felül is felbecsülhetetlen veszteségek érték, mert az égő szonda az egész környék petróleumforrásaival hatalmas olaj és gázmennyiségeket vont el. Végül is a természet sietett a szakértők segítségére. Mintegy három héttel ezelőtt a szonda kialudt. Két napi pauza után ismét meggyulladt, de alig égett néhány napig és két héttel ezelőtt ismét eltűntek a lángok a szonda kráteréből. A szakértők bizonyos földréteg eltolódásoknak tulajdonították a váratlan eseményt és meg voltak győződve arról, hogy a 169-es számú szondából nem fognak többé égbe kuszó lángok felecsapni.

Egy lángmentes robbanás terve

A tulajdonos vállalat szakértői értekezletre ültek össze és a hatóságokkal karöltve elhatározták, hogy megkísérik levezetni a gázt, amely még mindig tekintélyes mennyiségben töltötte ki a szondából. Ehhez azonban mindenképp is meg kellett tisztítani a szonda kráterét. A kráter szájában ugyanis az idők során különböző vasrudak, vezetékek s hasonlók gyűltek fel, amelyek az oltási munkálatokból maradtak ott és amelyeket eddig a tűz miatt nem lehetett megközelíteni. Tizenöt-huszas turnusokban munkások dolgoztak éjjel nappal, szakértők felügyelete alatt a kráter ki tisztításán. A szonda tölése körül sikeresen befejezték a munkálatokat. Most került volna sor magának a szonda torkolatának kitisztítására. Mint hogy a munkások nem igen merészkedtek a szonda torkában tartózkodni, elhatározták, hogy robbanás után fogják az ott felgyűlt vashulladékokat és anyagot eltávolítani. Elhatározták, hogy tizenöt kilogram dinamitot fognak elhelyezni a szonda torkában. Hogy a dinamit a robbanás pillanatában ne produkáljon lángokat, a bombát vízzel telt edénybe helyezték el. Ez lett volna annak biztosítéka,

hogy a robbanás lángmentesen fog történni.

Minden rendben ment és mégis kigyulladt.

Az előre kidolgozott terv alapján a bombát tartalmazó edényt óvatosan le bocsátották a szonda torkába. Minden úgy történt, ahogy azt a szakértők elő írták. A dinamit robbanása hatalmas dördüléssel járt, amely nagy távolságra elhallatszott. A szonda torkában felgyűlt hulladék valóban a levegőbe is repült. Csakhogy ebben a pillanatban

a szakértők nem kis meglepetésére a szondából kitoduló gázok ismét lángra kaptak és a szonda még az eddiginél is nagyobb intenzitással égni kezdett. Minthogy a szonda krátere most ki van tisztítva, a lángnyelvek kerülete jóval nagyobb, mint eddig volt. A szakértők akik nagy távolságról figyelték művüket, különbözőképpen igyekeznek a szonda meggyulladását meggyakorn. Egyik verzió szerint a robbanás pillanatában kövek is repültek a levegőbe, amelyek valószínűleg beleütöttek az ugyancsak a levegőbe re-

pitett vasdarabokkal. Az összeütközésből szikra pattant, ami elegendő volt a szonda felgyújtására. A szakértők teljesen vigasztalanok. Meg voltak ugyanis győződve arról, hogy a fognatosított óvatossági rendszabályok minden meglepetést kizárnak.

A gondviselésre fogják bízni a szondát

Az égő szonda körül ismét hatalmas bámész tömeg gyűlt össze. Azonnal értesítették a hatóságokat is. Bucur őrnagy, Prahova megye csendőr légiójának parancsnoka érkezett ki a helyszínre és megtette a szükséges intézkedéseket esetleges szerencsétlenség megakadályozására. A szakértők ma ismét összeülnek, hogy megbeszéljék a teendőket. Valószínűnek tartják, hogy le fognak mondani minden újabb oltási kísérletről s az égő szondát a legfőbb gondviselésre bizzák.

A francia minisztertanács tagjai mindenben helyeselték Laval amerikai magatartását

Briand hosszú tárgyalásokat folytatott Hoesch német nagykövettel a jóvátételekkel kapcsolatos tennivalókról

Párizs, november 4. Tegnap kormánytanács volt az Elysée-palotában, amelyen Laval miniszterelnök beszámolt a washingtoni eszmecsereéről. A kormány tagjai köszönetet mondtak a miniszterelnöknek a felvilágosításokért és mindenben helyeselték amerikai állásfoglalásait. Ezzel egyidejűleg tegnap Briand tárgyalta Hoeschel, akit délután a külügyminiszter jelenlétében Laval is fogadott s vele két óra hosszat tartó tanácskozást

folytatott. Később megjelent Flandin pénzügyminiszter is s meghallgatta a német nagykövettel folytatott eszmecsere befejező részét, a jóvátételekkel kapcsolatos aktuális tennivalókról és a német rövidlejáratu, februárban esedékes kölcsönök ügyét.

Párizs, november 4. Az utóbbi három hét alatt a francia jegybank aranykészlete négy milliárd frankkal emelkedett. A

behozott arany majdnem kizárólag az Egyesült Államokból származik.

A bankjegyek aranyfedezete 63 ezer 884 millió frank értékű. Egyidejűleg a francia földművelésügyi minisztérium közli, hogy az Egyesült Államokban nagyobb tétel gyapotot vásárolt s ugyanezzel megállapítja, hogy nem folytattak tárgyalásokat gabonavétel ügyében Amerikával.

A szép Pixavon-haj

elérhető most

Pixavon-shampooval is

Fényt és laza teltséget ad a hajnak.
A Pixavon-shampooon teljesen mentes a szódától.

Egy kis csomag 2 mosásra elég és ára

csak 10 Lei.

A trónbeszéd bejelenti a mezőgazdasági adósságok konvertálását

Rengeteg törvényjavaslat készül a parlamenti szesszeszióra. Radianu földművelésügyi államtitkár kijelentette, hogy nem függesztik fel a gabonakiviteli prémiumot

Bucuresti-Bukarest, november 4. A kormány ma délelőtti minisztertanácsot tartott Argetoianu elnökletével. A minisztertanács a trónbeszéd összeállításával foglalkozott nagy általánosságban. Valószínűnek látszik, hogy a trónbeszédben az uralkodó újból felhívást intéz az összes politikai tényezőkhöz, hogy támogassák a kormányt az ország súlyos helyzetében kifejtett munkásságában és apellálni fog a nemzet áldozatkészségére társadalmi osztálykülönbség nélkül. A trónbeszéd be fogja jelenteni a mezőgazdasági adósságok konvertálását is, egyébként mind egyik miniszter külön-külön készíti el azt a részt a trónbeszédéből, amely az ő tárcájának törvényjavaslatáról fog szólni.

Szombaton újabb minisztertanács lesz, amely véglegesen fog dönteni és megszövegezi a trónbeszédet, amelyet azután a király elé terjesztenek jóváhagyás végett.

A lapok értesülése szerint a minisztertanács úgy határozott, hogy karácsonyig csak a költségvetést és az azzal kapcsolatos pénzügyi (adótervények, tisztviselők fizetésrendezése, stb.), valamint gazdasági (szeszmonopólium, mezőgazdasági adósságok konvertálása), törvényjavasla-

tokat fogja a parlament elintézni, a többi törvényjavaslatra újév után kerül sor.

Bucuresti-Bukarest, november 4. Az Adeverul értesülése szerint a kormány úgy fogja megoldani a mezőgazdasági adósságok konvertálásának kérdését, hogy 8 százalékos államilag garantált kötvénye ket bocsát ki. E kötvények elfogadása nem lesz ugyan kötelező a hitelezők részére, mégis bíznak abban, hogy egy felállítandó külön autonóm intézet által kibocsátandó és államilag garantált papirokat úgy a bel-, mint a külföldön készséggel elfogadják.

Cáfolják a gabonakiviteli prémium felfüggesztésének híre

Radianu földművelésügyi államtitkár kijelentette a Neamul Románesc tudósítójának, hogy a legújabb határozatban meg kell cáfolni a gabonakiviteli prémium felfüggesztéséről szóló hírt, amely teljesen alap talan. A kormánynak nem áll szándékában ilyen intézkedést tenni és továbbra is folyósítja a gabonaexportőröknek a kiviteli jutalmat.

Károly király Bukarestbe érkezett

Károly király Bukarestbe érkezett és ma este részt vesz a Vilmos svéd herceg

tiszteletére rendezendő ünnepélyes fogadáson. A király ma éjjel visszatért Színájába, ahonnan november 14-én tér vissza a fővárosba, hogy részt vegyen a parlament megnyitásán.

Súlyos anyagi válságba került a Nemzetközi Labdarúgó Szövetség. Párizsból jelentik: Egyik sportlap brüsszeli táviratot közöl, mely szerint a Nemzetközi Labdarúgó Szövetség súlyos anyagi válságba került. Ugy hirtelen, hogy sürgős értekezletet fognak összehívni a teendők megbeszélésére.

Cyprusban a helyzett még mindig feszült. Londonból jelentik: Cyprusban a helyzet még mindig igen feszült. A kikötői hatóságok idegen hajók kikötését betiltották.

Remény van arra, hogy Mandzsuriában nem tör ki a háború. Londonból jelentik: Tokióban a polgári pártok békés törekvései felülkerekedőben vannak és így remény van arra, hogy Mandzsuriában nem tör ki a háború. Japán újra közölte Moszkvával, hogy az Amur folyó mentén folyamatban levő orosz csapatösszevonásokat barátságosan aktusnak tekintik.

NI!
ASZ LESZ,
T NEM
PETROL
SZEL MOSSA, MERT
AS és HAJKORPA el-
egbiztosabb szer.
GYSZERTÁRBAN ÉS
ABAN KAPHATÓ.

ására. Hölgyek, akik
erült a zsurozásban,
gyűléseznek, tanács-
erneműt gyűjtjenek,
ádok sorsa iránt ak-
rad ipari, sőt nagy-
válságot nagyon is
vat lett a gazdasági
hosszantartó divat.
tehat. A bajban a
sl.

velejáróját megtart-
álságmentes jövőben
ljövetele nagyon is

a napon és láttam,
z olcsó árak ellenére
ösen. A ruhás bódék
az alábbi jelenetek:
ság kabátja alkudo-
divatosan prémelve
ti nem nézi közelről,
át. Nem kell feltéte-
mühelyében készült
t a vasut környékén,
ság bejött az ő népi-
piros keszkenőjében,
kelthet.

z lejt! — mondotta
alembert, nagyon tes-
s. Nézte az aszso-

gy a nő szó nélkül

n, ne vegye szemé-
árat. Adom olcsób-
ves és tegyen aján-

zafordult.

és egy szutat.

zhajolt:

ibe ajánlom, nagy-

nég egy szutyást!

etszett, akkor én

odaadom. Ha net

eg nagyrebacsulása

zünk ellenségek.

ennyit mondtam.

et.

ember fordult meg.

ra. Amikor látta,

ásik sátor felé in-
s rádobta a „vevő”

ett és csak a régi

rös ifju elővette az

mutatta: „Kabátot

vállra kapni, sze-

végleg az üzletet.

volt, kétszer is el-

pen, mit jelent az

trafált kabát. Ki-

és kiadta az ezrest

s bankót. (sz. i.)

ásra. A cluji izz-

pályázatot hirdet

er óvónői állásra.

pedagógiumot el-

s román végzett-

és autorizációjuk

ályázati kérésüket

— melyeket saját

relve az Igazgató-

Regele Ferdinand

ig. Okmánymáso-

ek nem vétetnek

zék.

történetei: H. G.

net. E mű első pri-

most propaganda

300 képpel, 18.5x

60 lej Lepagenál

el portómentesen.

jegyzékeit Lepa-

K-nél

Tradicionális külsőségek között választotta meg elnökét az új angol alsóház

Fritzroy kapitány lett az új alsóház speakerje. Az ellenzék parlamenti vezére Lansbury lett. A munkaspárt elnöke továbbra is Henderson maradt

India önálló dominion-alkotmányt kap, önálló felelős kormánnyal

London, november 4. Az alsóház ma elnököt választott. Az első ülés évszázados szertartás szerint folyt le. Az ülés-termet előzőnölték a konzervatívok s az ellenzék mindössze három padba szorult össze. A képviselők az alsóházban ülés nélkül várakoztak a lordok házában hírnökre, aki a felsőházba invitálta a törvényhozókat. A képviselők a lordok házában csak a korlátokig juthattak el s ott kellett meghallgatniok a lordkancellár szavait, aki közölte, hogy az uralkodó trón beszédének elhangzása idejére az alsóháznak meg kell alakulnia s meg kell választania elnökét. A képviselők ezután visszatértek az alsóház üléstermébe, ahol a parlament jegyzője némán Cothrodge képviselőre mutatott, aki erre szólásra emelkedett és a földművelés terén elért kiváló eredményeiért és szakértelméért Fitzroy kapitányt ajánlotta az új alsóház speakerének. Thurmer munkaspárti az ellenzék részéről pártolta a javaslatot és szintén humoros beszédben jelentette ezt be. Azt mondotta, hogy négy feleségét nem vezethette oly boldogan oltárhoz, mint amilyen szerencsésnek fogja magát érezni, ha Fitzroyt az elnöki trónusban székelni láthatja.

A bejelentések elhangzása után deklarálták, hogy az alsóház közfelkiáltással Fitzroyt választotta meg elnöknek. Két képviselő ekkor megragadta a speaker karjait és szelid erőszakkal az emelvényre vezették. Az elnökségtől való huzódózas tradíciója a Stuart-korból származik, amikor az uralkodóknak gyakran voltak bajaik a parlamenttel s nem volt ritka eset hogy az elnök a Tower-börtönbe került. A speaker elébe helyezték hatalmának jelvényét, az aranyjogart, amelyet az alsóház felosztása óta a St. James palotában őriztek. Fitzroy kapitány rövid beszédben arra kérte a képviselőket, hogy az új alsóházi ülésnek tartama alatt fogják rövidre mondanivalóikat, mert ezzel növelhetik a parlament munkaképességét. Az elnököt, aki már harmadszor lett elnöke az alsóháznak, a nemzeti egység kormányát támogató pártok nevében Macdonald, az ellenzék képviselőjében Lansbury üdvözölték.

Az alsóház ülését megelőzően a munkás párt parlamenti frakciója ülést tartott, amelyen a frakció elnökévé Lansburyt választotta meg. A munkaspárt elnöke továbbra is Henderson maradt, aki időközben választáson sem fogja megkísérelni a parlamentbe bejutást s egész idejét a leszerelési problémának szenteli, mert ragaszkodik a februári leszerelési világkonferencia elnökségéhez.

London, november 4. Sir Austen Chamberlain levelet intézett Baldwinhoz, a konzervatív párt elnökéhez, amelyben bejelenti, hogy a rekonstrukcióra váró kabinet miniszterei sorából kilépni óhajt s az új kormányban semmiféle tárcát nem vállal, mert nem akarja utját állani a fiatalok érvényesülésének.

Baldwin meglepetéssel válaszolt s méltatta a volt külügyminiszter érdemeit és munkásságát jelentőségét, melyet a történelem kellemes méltányolni fog.

Egyébként Macdonald a délelőtti folyamán fogadta Gandhit, aki ezúttal is fehér lepelbe burkolva, uszónadrágban és szandálban jelent meg. A Mahatma mosolyogva hagyta el a látogatás befejeztével a Downing-Streetet. A kiadott közlés szerint Macdonald és Gandhi tanácskozása igen szívélyes modorban folyt le s az eszmecsere folyamán kiterjeszkedtek az összes aktuális indiai kérdésekre s egész India helyzetére.

Egyidejűleg Macdonald ismertette Gandhit elöl indiai alkotmánytervezetét is. Eszerint India dominium-jogállást kap önálló felelős kormánnyal és egyenrangú félként köthet kereskedelmi szerződést Angliával. Gandhi elégedetten távozott a megbeszélésről, noha a mohamedán-hindu ellentéték kérdésében nem sikerült még megoldást találni.

Ez pedig annál is inkább sürgős volna, mert újabb jelentés szerint India északi

határvidékén Kasmirban hinduk és mohamedánok között ismét harcok folynak. A maharadza angol karhatalmat kért a rend helyreállítására.

A csatározások híre nagy izgalmat keltett Pendszáb mohamedánjai körében. A mohamedánok a határvidékre tömegesen vonultak fel s be akarnak törni Kasmirba hitorsosaik védelmére. A határvidéki összeütközéseknek úgy hindu, mint mohamedán részen halálos áldozatai is vannak.

„Ássatok gödröt magatoknak és készüljétek a halálra“

A gyulafehérvári rendőrség vallatási módszerei a kolozsvári Tabla előtt

Kolozsvár, november 4. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári Tabla első szekciójára nem mindennapi bűnügyet tárgyalt a tegnapi. A tárgyaláson a gyulafehérvári rendőrségről, valamint annak különleges vallatási módszereiről esett szó, melyet Munteanu Ludovic, a bűnügyi osztály vezetője, Petrovici és Tripa detektív-ek honosítottak meg.

A baj ott kezdődött, hogy 1930. október hónap közepén dr. Sava Aurel lakásán be törést követtek el Avram Ilie és Avram Josif. Feketére cserzett rosszképű tolvaj cigányok... de mégis csak emberek. Szóval a delikvensek a rendőrségre kerültek. Ez még nem lett volna baj, de...

„Ássatok gödröt magatoknak“

A cigányok már beismerték a lopást a rendőrségen, csak azt vonakodtak bevallani, hogy hová tették a lopott holmit.

Nem baj — mondta Munteanu Ludovic ur.

Ejnek idején, hogy minél kísértetiesebb legyen, vitte a három szerencsétlen cigányt a rendőrségi udvaron levő kertbe.

— Ássatok gödröt magatoknak — ordította Munteanu, a bűnügyi osztály vezetőjéhez illő erellyel.

A cigányok mitsem sejtve ástak. A gödör kész volt.

— Valltok? — kérdezte Munteanu Nem vallottak. Az éj sötét volt. Munteanu egyiket a másik után sorba a gödörhöz ve-

zényelte, letérdeltette és a szemüket be kötötte.

— Tűz! — vezényelte Munteanu. És a cigányok a szemükbe röpdülő vaktöltéstől megijedtek és egyenként belezuhanak a gödörbe. Ezek után annak rendje és módja szerint rájuk dobtak egy csomó földet. Valószínű, hogy a cigányok ezután már vallottak, mert a detektív-ek visszavezették őket a cellájukba. Eddig a vádirat.

... Munteanu látatlanba írta alá a jegyzőkönyvet...

Az elnök először Munteanut hallgatja ki. Azt vallja, hogy bár részt vett a vizsgálatban, sem a cigányok megveretéséről, sem azoknak a gödörbe való eltemetéséről nem tud. Az elnök felhívja Munteanut figyelmeztetve arra, hogy a vizsgálóbíró előtt beismerte tettét, Munteanu meglepő választ ad.

Nem is néztem meg a jegyzőkönyvet mikor aláírtam.

Az elnök csodálkozik. A második számú vádlott: Petrovici Ioan szintén tagad. Az elnök a vádlottak egyhangú vallomása alapján elrendeli Drăzdei Nicolau rendőrgyűnök, valamint Bindea János asztalos kihallgatását. A következő terminust hivatalból fogják kitűzni, mikor is reméljük, hogy a függöny felgördül és igen érdekes dolgokat fogunk megtudni a gyulafehérvári rendőrség kulisszatitkaiból.

A máramarosi zsidóság gazdasági konferenciájának sorsdöntő határozatai

Zsidó munkaközvetítő iroda felállítását sürgeti a máramarosi zsidóság

Sighet-Máramarossziget, november 4. (Az Uj Kelet tudósítójától). Tegnap számbanban részletesen beszámoltunk arról a nagyjelentőségű konferenciáról, amelyet a Zsidó Párt hívott össze Máramarosszigeten, a máramarosi zsidóság nyomorának leküzdése érdekében. A konferencia kimerítően foglalkozott a máramarosi zsidóság gazdasági nehézségeinek, az éhínség előtt álló lakosság nélkülözéseinek okainak és megoldási lehetőségeikkel. Az orvoslás módozatait határozati javaslatokban foglalta össze a konferencia. A határozati javaslatokat dr. Fried Ábrahám dr. Harsányi Jenő, Dávid Samu, Vogl Fischl, Kofler Mose és a többi előadók tartalmas referátumai alapján fogadta el a konferencia és a következőképpen hangzanak:

A máramarosi zsidóság nagy többsége nem rendelkezik a létminimummal sem

1. A konferencia megállapítja, hogy Máramarosszigetnek mintegy 60 ezer lelket számláló zsidó lakossága a legsúlyosabb nélkülözéseknek van kitéve a nyomorító gazdasági válság miatt, olyannyira, hogy legnagyobb része nem rendelkezik a minimális létfenntartáshoz szükséges anyagi eszközökkel. A közelgő tél be-

áltával a zsidóság nagy tömegei valóságos éhhalálnak vannak kitéve.

Köz munkákat a munkanélküliség leküzdésére

2. A konferencia a munkanélküliség enyhítése érdekében elengedhetetlenül szükségesnek látja köz munkák beállítását. Ezért felhívja a Zsidó Parlamenti Klubot, hogy intervencióján a kormánytól a következő köz munkák megindítása érdekében:

a) A borsák-irlibabai, valamint a máramarosszigeti-nagybányai vasut kiépítése.

b) A megrongált megyei és községi utak megjavítása.

3. A kereseti lehetőségek rohamos csökkenése szükségessé teszi a folyó évre fizetett adók revízió alá vételét. A kormány szállítsa le az adókat és engedélyezzen moratóriumot a hátrálékokra.

Az erdő kitermelés államosítása ellen

4. A kormány változtassa meg a máramarosi erdő kitermelésnél alkalmazott államosító politikáját, amely eddig több ezer zsidó munkást fosztott meg a kereseti lehetőségeitől és teljes stgnálásra

CHARITÉ szanatórium

Dr. Steiner v. egyetemi nyilv. rk. tanár vezetése alatt.

Ciuj, Str. Regală (v. Majális-u.) 12a

Uj országot rendszeresített napi 150, ill. 200 lej ellátási és ápolási díjjal. Műtétetén lényegesen leszállított pousai arak.

kényszerítette a fűrésztelepet. A konferencia követeli, hogy a kormányzat respektálja a szabadkereskedelm elvét és vegye tekintetbe a magánvállalatok és a magánkezelők érdekeit.

5. A konferencia felhívja a Parlamenti Klubot, hogy az eladósodott parasztság és iparosság érdekében hozandó törvények szövegezésénél minden erejével hasson oda, hogy a zsidó iparosság és zsidó földművelés érdekei is a kellő védelemben részesüljenek.

A falusi zsidóság kolonizálása

6. A konferencia kimondja annak szükségességét, hogy a nélkülözések enyhítése érdekében 200-300 földműveléssel foglalkozó családok egy részét Palesztinában, másrészt a lehetőségekhez mérten belső földön, városok közelében létesítendő gazdaságokba kolonizáljanak. E célból a konferencia felkéri a Zsidó Párt vezetését, hogy lépjen sürgősen érintkezésbe egy részét az illetékes külföldi zsidó intézményekkel, másrészt pedig a román kormány nyakkal.

a) Az ICA indítsa be sürgős akciót zsidó családok Argentínában való kolonizálása érdekében.

b) A PICA tegye lehetővé a máramarosi zsidóság alkalmas elemeinek Palesztinába való letelepítését.

c) Az Agrojoint sürgősen szervezzen be Máramarosban olyan intézeteket, amelyek elősegíthetik a máramarosi zsidóság ártétegződését és foglalkozás felé való átcsoportosítását. Nevelje belterjes gazdálkodásra a kis- és törpebirtokosokat és szolgáljon útmutatásokkal a gyümölcsészet és a kertészet fejlesztésénél.

d) A Joint tanulmányoztassa szakértőkkel a máramarosi zsidóság helyzetét és hosszulejárati kölcsönök folyósításával tegye lehetővé a még megmenthető produktív zsidó rétegek talpraállítását.

e) Sürgősen állítsanak fel Máramarosszigeten egy Ort. szervezetet, amely lehetővé tegye a zsidó ifjúság produktív pályákra való irányítását.

A külföldi zsidóság informálása

7. A konferencia szükségesnek látja azt, hogy a külföldi zsidó közvélemény is tájékozást nyerjen a máramarosi zsidóság nyomorító gazdasági és szociális helyzetéről.

8. A konferencia kéri, hogy a kormány boccsáson az állam tulajdonát képező földterületekből megfelelő területeket, a máramarosi zsidóság egy részének belső kolonizálása céljából.

Zsidó munkaközvetítő irodák

9. A konferencia szükségesnek látja zsidó munkaközvetítő irodák megszervezését egy a Máramarosban, mint az ország többi részeiben. A Zsidó Párt hasson oda, hogy a munkanélküli zsidó lányok zsidó háztartásokban elhelyezkedésre találjanak.

Eddig szólnak a máramarosszigeti zsidó gazdasági konferencia határozati javaslatai. Holnapi számunkban a szatmári gazdasági konferencia lefolyását fogjuk ismertetni.

Silberbusch professzor előadása a Barissziában. Julian Silberbusch professor, az erdélyi Keren Hajjeszód delegáció vezetője ma este kilenc órai kezdettel előadást tart az Academi Barisszia előtt a következő címmel: „Bolszevizmus, fasizmus, cionizmus“.

Mit sir? Jobban teszi, ha olvass! Husz lejt réneteg könyvet vehet a Lepage antikváriumban. Kérjen ingyen jegyzéket.

Szőrmebundákat nutria színre és bőrkabátokat felelőség mellett fest „UNIO“ kelmefestőgyár Ciuj, Reg. Ferdinand 133. Belvárosi fióküzletek: Str. Baritlu 2. Str. Regina Maria 11. Caiea Motilor 112.

CHARITÉ natórium

Steiner v. egyetemi
iv. rk. tanár vezetésé
tt.

Regalá (v. Majális-u.) 12a

yt rendszeresített napi
00 lej ellátási és ápo-
lütésesítésényegesen
ot pausai arak.

fűrésztepet. A konfe-
hogy a kormányzat res-
kereskedelem elvét és,
a magánvállalatok és a
érdekeit.

a felhívja a Parlamenti
adósodott parasztság és
ben hozandó törvények
nden erejével hasson
iparosság és zsidó föld-
is a kellő védelemben

si zsidóság kolonizálása

a kimondja annak szük-
a nélkülözések enyhítése
00 földműveléssel fog-
egyrészt Palesztinában,
ségekre mértan bel-
zelenében létesítendő gaz-
állanak. E célból a kon-
Zsidó Párt vezetését,
sen érintkezésbe egy-
külföldi zsidó intézmé-
pedig a román kormány

tsion be sürgős akciót
rentinában való koloni-

e lehetővé a máramaros-
as elemeinek Paleszti-
ését.

sürgősen szervezzen be
an intézeteket, amelyek
marososi zsidóság átré-
lkozás felé való áteso-
lje belterjes gazdalko-
pebirtokosokat és szol-
okkal a gyümölcsészet
esztésénél.

mányoztassa szakértők
zsidóság helyzetét és
esőnök folyósításával
négy megmenhető pro-
ek talpraállítását.

sanak fel Máramaros-
szervezetet, amely le-
dő ifjúság produktív
vítását.

si zsidóság informálása

szükségesnek látja azt,
zsidó közvélemény is tá-
máramarosi zsidóság
ri és szociális helyez-

kéri, hogy a kormány
m tulajdonát képező
egfelelő területeket, a
g egyrészenek belföldi
öl.

munkaközvetítő irodák

szükségesnek látja
tő irodák megszerve-
rosban, mint az ország
Zsidó Párt hasson oda,
li zsidó lányok zsidó
helyezkedésre találja-

máramarosszigeti zsi-
rencia határozati ja-
munkban a szatmári
cia lefolyását fogjuk

rofesszor előadása a
Silberbusch profesz-
sen Hajjeszód delegá-
kilenc órai kezdettel
ademit Barisszia előtt
„Bolszevizmus, fasiz-

eszi, ha olvas! Husz
vret vehet a Lepage
jen ingyen jegyzéket.

Gyár
Ferdinand 133.

Nagy botrányok közepette nyílt meg a magyar parlament új ülészsaka

Károlyi Gyula gróf bejelentette, hogy a magyar kormány felveszi a gazdasági kapcsolatot Szovjetországgal

Budapest, november 4. Zsufolt pad-
sorok és még zsufoltabb karzatok mel-
lett nyílt meg szerdán délelőtt a ma-
gyar parlament új ülészsaka. A je-
gyeket már napokkal ezelőtt elkapod-
ták. A megnyitás formalitásai után
Károlyi Gyula gróf miniszterelnök
emelkedett szólásra, aki hosszú beszéd
ben ismertette azokat az intézkedése-
ket, amelyeket a kormány a gazdasá-
gi és pénzügyi helyzet szánálása érde-
kében a parlamenti szünet alatt tett.
Ezután azokat a kül- és belpolitikai
eseményeket ismertette, melyek a kor-
mány különböző intézkedéseit befolyá-
solták, illetőleg indokolták tették.

A miniszterelnök beszédjének so-
rán kitért a Bethlen-kormány kül- és
belpolitikai tevékenységére is és azt a
megjegyzést tette, hogy mindenben he-
lyesli az előző kormány intézkedéseit
és gazdasági politikáját.

Abban a pillanatban, amikor a mi-
niszterelnöknek ez a kijelentése el-
hangzott, a szocialisták padsoraiban
nyírt lármát keletkezett. Gonyos meg-
gyászok és kiáltások hangzottak a
miniszterelnök felé.

*A szocialista és ellenzéki képvise-
lők a padsorokat verték és olyan
lármába törtek ki, hogy az elnök
többszöri rendreutasítása ellenére
sem tudott nyugalmat teremteni.*

Végül is azzal fenyegette meg a szo-
cialista képviselőket, hogy mindannyi-
ukat a mentelmi bizottsághoz fogja
átasítani.

A rövid időre beálló esendben Ká-
rolyi miniszterelnök folytatta meg-
szédett beszédét. A miniszterelnök a
menlegi gazdasági válságot a béke-
szünetek igazságtalanságaira vezet-
te vissza és annak a nézetének adott
támogatást, hogy ma már a világpoli-
tika felelős tényezői körében is egyre
gyorsabban terjed az a felfogás, hogy a bé-
keszerződéseket revídiálni kell. Han-
goltatta, hogy az utóbbi időben Fran-
rország is tanujelét adta Magyar-
szággal szembeni barátságának,
mennyiben a legujabb magyar költ-
ön kibocsátásában tekintélyes részt
vett magának.

Amikor a miniszterelnök az új ma-
gyar kölesőnről kezdett beszélni, a szo-
cialisták padsoraiban ismét hatalmas
lármát tört ki:

— Hová tették az ország 187 millió-
át? Vád alá kell helyezni és börtönbe
vinni a Bethlen-kormány összes
tagjait! — kiállottak magukból kikel-
t a szocialista képviselők.

A lármá olyan elementárisra foko-
dott, hogy Károlyi Gyula hosszabb
időn keresztül csak a gyórsíróknak
adta beszédét bediktálni. Az elnök
összas rendesináló kísérletei után
adta csak ismét beszédét folytatni
miniszterelnök. Károlyi Gyula gróf
szenciós bejelentést tett a magyar
parlament színe előtt.

*Annak a reményének adott kife-
jezést, hogy Magyarországnak is
holadéktalanul fel kell venni a
esereviszonyt Oroszországgal, an-
nál is inkább, mert az összes veze-
tő nyugati államok már régen meg-
tették ezt.*

Bejelentette, hogy Magyarország is
fogja kísérlni a gazdasági ösz-
ekötetés felvételét Szovjet-Orosz-
szággal.

Beszéde további szakaszában a Nép-
szövetség pénzügyi bizottságának je-
lentését ismertette a miniszterelnök,
majd kijelentette, hogy a kormány el-
van szánva a pengő értékének fenntar-
tására és minden erejével meg fogja
akadályozni az inflációt.

A miniszterelnök beszéde után Sza-
bó Géza képviselő a biatorbágyi vas-
uti merénylet ügyével kapcsolatban
szólalt fel és a tüzoltóság, valamint a

rendőrség érdemeit méltatta.

Végül Buchinger Manó szocialista
képviselő mondott éleshangu beszédet
melynek során a kormány statáriális
intézkedéseit tette szóvá, amelyeket
jogtalanoknak és törvényteleneknek
minősített. Hangoztatta, hogy a kivé-
teles intézkedések nem a kormány ere-
jére, hanem reszkető félelemre valla-
nak. A kormány statáriummal akarja
lefojtani azt a gyűlöletet és megvetést

Vulpeanut Biharpüspökin átadták a román rendőrségnek?

Az Adeverul értesülése szerint a budapesti rendőrség szerdán átadta a biharpüspöki határrendőr ségnek a homoszekszuális gyilkost. A kolozsvári rendőrségen semmit nem tudnak a dologról és valószínűtlennek tartják Vulpeanu kiadatását

Cluj-Kolozsvár, november 4. (Az Uj Ke-
let tudósítójától). Vulpeanu Augustin, az
apahidai homoszekszuális gyilkosság tet-
tese hetek óta a budapesti rendőrség
foglya, mert a diplomáciai eljárás lassu-
sága miatt nem lehetett kiadni Romániá-
nak. A szerdai napon váratlan értesítés
érkezett Bukarestből, amely arról ad hírt,
hogy Vulpeanut a budapesti rendőrség át
adta a biharpüspöki határrendőrségnek.
A híradás az Adeverultól származik, mely
budapesti jelentés alapján a délutáni
órákban hozta ki a feltűnéstkelő hírt.

Ezek szerint, miután a diplomáciai eljá-
rás befejeződött, a budapesti rendőrség
két titkos rendőre Vulpeanuval Biharpüs-
pökre utazott és ott az összes formalitá-
sok betartásával átadta Vulpeanut a ro-

mán hatóságoknak. A jelentés arról is
tud, hogy Vulpeanut a határrendőrség
azonnal továbbította Kolozsvár felé és
így szerdán este a gyilkosnak már Kolozs-
várra kellett volna érkeznie.

A hír érthető feltűnést keltett, mert
Kolozsváron senkinek nem volt tudomása
róla, hogy Vulpeanu megérkezett volna
Kolozsvárra. Az Uj Kelet szerkesztősége
azonnal érintkezést keresett a rendőrség-
gel, ahol azonban semmit sem tudnak a
dologról. Hatigeanu rendőrkezes az Uj
Kelet utján értesült a bukaresti jelentés-
ről, Draghiciu rendőrigazgató pedig ki-
jelentette, hogy nem is tartja valószínű-
nek a bukaresti hír hitelességét.

— En szerdán délelőtt fél 11 óraker be-
szélttem Biharpüspökivel és azt az utasi-

Corso Mozsószínház

DANTON

Hatalmas dráma.

A francia forradalom megrázó eseményei
páratlan hűséggel peregnék e páratlan
filmalkotásban.

Főszereplő:

Fritz Kortner

Műsor előtt: Világhíradó.

amelyet az ország dolgozó és szörnyű
nyomorban tengődő rétegei iránta
éreznek.

Lőrinczyt tanuként hallgatták ki szerdán a törvénytörés előtt

Itélet a Beregszászy-féle betétkönyvek ügyében

Cluj-Kolozsvár, november 4. (Az
Uj Kelet tudósítójától). Lőrinczy Mó-
zes kihallgatása szerdán is egész na-
pon át tartott Pastia vizsgálóbíró iro-
dájában. Ezalkalommal Lőrinczy az
Autoglobnál talált könyvek alapján
tett részletes és kimerítő vallomást az
által kezelt összegek hováfordítására
vonatkozólag. A vizsgálóbíró Lőrinc-
zy adatairól minden felvilágosítást
megtagadott azzal az indoklással,
hogy mindez, amit Lőrinczy vall, a
vizsgálat titkaihoz tartozik.

A szerdai napnak egyébként érdekes
szencziója volt, hogy Lőrinczyt délelőtt
a törvénytörés tanuként kihallgatták. A
volt bankigazgató első nyilvános szerep-
lése Beregszászy László magántisztviselő-
nek a Kereskedelmi Hitelintézet ellen in-
ditott perében vált esedékessé. Mint isme-
retes, Beregszászy László Lőrinczynek
nagyobb összeget adott, hogy azt betét-
ként helyezze el a banknál. Beregszászy
a legnagyobb bizalommal viseltetett Lő-
rinczy iránt, aki unokaöccse és így teljes
biztonságban érezte nála a pénzt. Lőrinc-
zy a pénzt el is helyezte a banknál,
ugyanakkor azonban betétkönyvet hamisi-
tott ugyanarról az összegről K jelige
alatt. Beregszászy Lőrinczyt keresztül bo-
nyolította le a továbbiak során a kivéte-
ket és betéteket, Lőrinczy minden esetben
maga fizette ki a kamatot, végezte el a
kamathozzáírást a betétkönyvön, míg az
eredeti nála maradt és annak segítségével
a bankból lassanként kivette a pénzt. A
betétkönyvön 160 lej maradt a bankban.

Lőrinczy szükése után Beregszászy dr.
Nagy Elek ügyvédnek adta át úgy az ő,
mint özv. Biró Jánosné betétkönyvének
ügyét. Biró Jánosné szívességet kért Be-
regszászytól, hogy a pénzt elhelyezze és
Lőrinczy ezt a pénzt is elköltötte. A tör-
vénytörés első szekciója szerdán tartotta
meg a per tárgyalását. Hosszu tanács-
elnök vezetésével. Beregszászy Lászlót és
özv. Biró Jánosné dr. Nagy Elek megbí-
zásából dr. Hadfaludy ügyvéd képviselte,
míg a Kereskedelmi Hitelintézet képví-

seletében dr. Fischer Tivadar jelent meg.
A felperes arra való hivatkozással, hogy
Lőrinczy már Kolozsváron van, kérte,
hogy a bankigazgatót hallgassák ki.

A törvénytörés elfogadta a kérést és
Lőrinczy Mózes pár perc múlva meg is
jelent a törvénytörés előtt. Lőrinczy töké-
letes romansággal, de rendkívül halkan
lett vallomást. Eléje tették a két betét-
könyvet, hogy nyilatkozzék, melyik a ha-

mis. Ezen fordul meg a per sorsa, mert
a bank képviselője arra az álláspontra
helyezkedett, hogy Lőrinczy az eredeti
betétkönyvet kezelte, míg a hamisítvány
volt Beregszászyé. Általános meglepe-
tésre Lőrinczy azt a vallomást tette, hogy
ő az eredeti betétkönyvet adta át Bere-
gszászy-nak, míg a hamisítvány nála volt.

A törvénytörés ennek alapján hirdette
ki itéletét, mely szerint a bank felelős a
Beregszászy-betétkönyvekért. A bank,
minthogy a bíróság csak Lőrinczy vallo-
mása alapján hozta meg itéletét, viszont
vannak bizonyítékok, amelyek éppen az
ellenkezőjét igazolják, az itéletet megfel-
lebbezte a táblához.

Egy marosvásárhelyi végrehajtó megvert egy kereskedőt, mert zárva találta az üzletét

Hogyan lehet sétabottal behajtani az adót

Tárgu-Mures-Marosvásárhely, novem-
ber 4. (Az Uj Kelet tudósítójától). Csu-
nya botrány tartja izgalomban Maros-
vásárhely közönségét. A botrány hőse Bi-
can Pavel adóvégrehajtó, aki sétabotjával
sulyosan összevert egy zsidó kereskedőt.

Az eset úgy történt, hogy Bican Pavel
adóvégrehajtó foglalni ment Hermann
Henrik kereskedő Szentgyörgy uccai la-
kására. A kereskedő ajtaja zárva volt és
a végrehajtó hiába kopogtatott, nem akar-
ták kinyitni.

Közben hazaérkezett Hermann is, akire
a végrehajtó rátámadt, hogy miért tartja
zárva ajtaját, majd minden különösebb
ok nélkül sétabotjával agyba-főbe verte.
Hermann még védekezni sem tudott az
ütések ellen, hanem futásnak eredt és be-
menekült egy szomszédos kereskedő üz-
letébe. A végrehajtó pedig diadalmasan
távozott a helyszínről és egyenesen a
rendőrségre ment, ahol feljelentést tett
Hermann ellen hatóság elleni erőszak cí-
men.

A rendőrségen felvették a jegyzőköny-
vet, de amikor Hermann is jelentkezett és
panaszt akart tenni. Kijelentették, hogy
csak írásban bélyeggel felszerelt feljelen-
tést fogadnak el.

Olcsó népszerű regények:

- Dr. Hamburg: Achad Haam 25 L
- Gratz: A zsidók egyetemes törté-
nete, diszkótés, alig használt . . . 3000 L
- Dr. Fürst: Zsidó történet, zsidó kul-
tura 50 L
- Izsák Arnold: Mentő csillagok . . . 80 L
- Kiss József: Jokli 30 L
- Léwinsohn: Örök sziget 272 L
- Ugyanez kötve 372 L
- Pinskes: Autoemancipáció 20 L
- Gábor: Zangwille elbeszélései diszk. 46 L
- Zangwill: Úvegésziszó 35 L
- Szabó Imre: Új Balkán 120 L
- Szabó Imre: Utolsó máglya 120 L
- Böhm: A cionista mozgalom 120 L
- Barokkba: A zsidó ifjúság könyve
diszkótés 70 L

Kapható:
az Uj Kelet könyvosztályában

OLLA
GUM

a
vágómar-
ka
megóvja Ön-
t
a nem-
betegségek-
től.

Az összes kamatjövödelmek 50 százalékra estek, csak az üzletbérek maradtak meg a régi nivón

Szemléltető számok az üzletbérek és a közszükségleti cikkek között fennálló arányokról

Cluj-Kolozsvár, november 4. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kereskedők és iparosok néhány nappal ezelőtt tartották meg nagygyűlésüket a kolozsvári Ipar- és Kereskedelmi Kamara nagytermében. Mint annakidején jelentették, a nagygyűlés rendkívül lelkes hangulatban zajlott le s a kereskedők, valamint iparosok nagytömege követelte az üzletbéreknek az áreséssel arányos redukcióját. A gyűlés határozatait memorandumban foglalta össze a Sfatul Negustoresc, melynek érdekes adataiból az alábbi kivonatot közöljük:

Miért drágultak meg az üzletbérek?

Legelőször is, mint történelmi tény, le kell szögezni, hogy a törvényhozás 1924-ben tetten szabdotta az üzlet és műhelybéreket, mintegy rekompenciációképpen azért, hogy a háztulajdonosok a magánlakások bérbeadásában és a bérösszegek megállapításában korlátozva voltak és a legtöbb lakás vagy rekvirálva, vagy a békekötött megállapodások értelmében igen jelentéktelen ellenszolgáltatás mellett volt értékesítve.

Ime az első forrása a mai üzleti és műhelybérek irreálitásának és nem megfelelő alapon történt lefektetésének.

Egy érdekes kimutatás

A ma érvényben levő szerződésekből megállapított bérek az 1924. év óta folyton emelkedő tendenciának kulmináns pontját képezi és ez 1927. óta változatlanul sújtja a nyitott helyiségekkel rendelkező polgárt.

Nézzük meg, milyen volt a vásárló ereje a lejnek 1927-ben és állapítsuk meg, hogy milyen a vásárló ereje ma.

Vegyük először az elsőrendű élelmiszerek áralakulását:

	1927	1931
Kenyér	11.—	5.25
Sertészsop	44.—	30.—
Marhahús	38.—	25.—
Finom liszt	16.—	6.50
Ruhaszövet	600.—	350.—
Cipő	840.—	625.—
Tűzifa	100.—	75.—
Zsir	72.—	40.—
Index szám:	1765.—	1363.—

Esés százalékban: 30.

Régi közgazdasági gyakorlat volt, a városi bérházak rentabilitását úgy kalkulálni, hogy ezen házak jövedelme 1—2 százalékkal legyen magasabb a mindenkori bértekamattal. Lássuk e tekintetben is az összehasonlítást 1927 és 1931 között.

A betéti és tartozik kamat esése

Fizettünk 1927-ben prima intézeteknél 24 százalékot a kölcsön után és a betét után kaptunk ugyancsak prima intézeteknél 16 százalékot, ma a tartozik kamat 12 százalék, a betét kamat 7 százalék. Tehát mi a helyzet a városi bérházaknál? A háztulajdonos a tartozásai után ma 50 százalékkal kevesebb kamatot fizet, míg a házbérbérendelmei ugyanazok maradtak és ha még hozzáteszük az időközben a gazdasági válság folytán természetesen előállt értékesítési veszteséget, a bértekamathoz viszonyítva a rentabilis legalább megháromszorozódott.

Am nézzük az építkezési, fenntartási és javítási anyagok, valamint a munkabérek alakulását 1927 óta.

Az építkezési anyagok a kartellek ellenére is esnek

Épületfa, deszka és hasonló anyagok az 1929. évhez viszonyítva 32 százalékos, az 1927 évhez viszonyítva 45 százalékos áresést értek el.

Mész, cement, téglák, minthogy ezen anyagok nagy részt kartellirozott áron kerülnek a piacra, az 1929 évihez képest csak 15 százalékos esést jeleznek, viszont az építési munkások bérei egy átlagos 35 százalékos esést értek el az 1927, 1929 és 1930 évekhez képest.

Meg kell tehát állapítanunk, kétségbevonhatatlan igazsággá, hogy a városi bérházak fenntartási és tatarozási költsége, az azokhoz szükséges anyagok értéke általában 30 százalékkal lejjebb szállottak. Meg kell továbbá állapítanunk azt is, hogy a lej belföldi vásárló ereje a fent felsorolt elsőrendű életszükségleti cikkek mai áralakulásából kifolyólag minden vonalon minimum 30 százalékkal emelkedett, ennek ellenében tényként kell le-

szögeznünk, hogy az üzletbérek még ma is emelkedő tendenciát mutatnak és így a háztulajdonosok ingatlanai jövedelméből a normális rentabilitást meghaladó és a mai viszonyokhoz egyenesen antiszociális járadékokat élveznek.

100.000 lej egykor és most

egy százezer lejes üzletbért. Ezen összegért a háztulajdonos 1927-ben egy vagon búzát vásárolhatott, ma több, mint három vagonnal. 1927-ben vehetett rajta 10 vagon tűzifát, ma 20 vagonnal vásárolhat.

Az új lengyel házasságjog megszünteti a férj privilégizált helyzetét és bevezeti a próbaválást

Varsó, november 4. A lengyel kormány új polgári törvénykönyv tervezetét nyújt be a közeli napokban a szejm elé. Az új törvény tervezetében néhány olyan újítás is van, amelyek Európa más államaiban már régen megvalósultak, a lengyel viszonyok között azonban merésznek hatnak. A törvénytervezet szerint a férj és feleség teljesen egyenrangú fél nemcsak a törvény előtt, hanem gyermekeikkel és más harmadik személlyel szemben is. A férjnek nincs többé semmiféle privilégizált helyzete a családban.

Az új törvénytervezet elismeri a polgári házasságot, amit az egyházi házassággal teljesen egyenrangúnak tekint. A felek tetszésétől függ, hogy

Tovább megyünk. A háztulajdonos, kinek bérjövödelme 300.000 lej, ma ebből egy háromszobás megfelel; mellékhelyiségekből álló komfortos házat építhet, míg 1927-ben ez az összeg alig lett volna elegendő a bérletárgyra ingatlan fenntartási költségeire.

Ezeknek az igazságoknak az érvényesülése és a reális életbe való bevonulása legjellemzőbben a magánlakások bérében nyilvánkozik meg. T. i. a magánlakások bér értéke a lakások részleges felszabadításának időpontjában fennállott bérletértékhez viszonyítva az egész városban minimum 30 százalékos, de sok helyen 40 százalékos esést is mutat. Ennek arányában kellene alakulnia az üzletbéreknek is.

Ezek a főbb elgondolásai annak a memorandumnak, amelyet a kereskedők nagy gyűlésén a kereskedők abból a célból fogalmaztak meg, hogy felsőbb körök figyelmét felhívják a kolozsvári üzletbérredukciós mozgalomra.

polgári, vagy egyházi házasságot köthetnek. A törvényben felsorolt esetekben a házasság is felbontható. A törvény a próbaválást is engedélyezi. Abban az esetben, ha a házastársak mind egyike idősebb, mint 25 éves és gondozásra szoruló kisgyermekük nincs, együttes kérelemre a bíróság az ideiglenes válást is kimondhatja. Ebben az esetben egy évre választja el egymástól a házastársakat, de még akkor is, ha a törvényben felsorolt változások nincsenek meg s az év eltelte után ugyan-csak közös kérelemre a végleges válás is kimondható.

A lapok annak a véleménynek adnak kifejezést, hogy az új törvénytervezetnek a konzervatív szemben igen nagy ellenzéke lesz.

Hónaposzobában, koldusszegényen halt meg a tank feltalálója

A gyilkos hadigép feltalálójának még temetési költségeit is más kellett, hogy fedezze

London, november 4. A feltalálók közül mindig a legirigyeltebbek voltak akik a hadi technikát tökéletesítették találmányaikkal. Az emberiséget ugyan nem vitték előre, de a maguk sorsát és helyzetét jabbá tették. Nobel, a dinamit feltalálója, többet keresett, mint Edison és a kisebb jelentőségű, de az embermészárszék céljait szolgáló találmányok feltalálói is mindenkor nagy vagyonhoz jutottak.

Ennek tudható be, hogy a feltalálók fantáziáját mindig izgatták az új rendszerű hadigépek, puskák, ágyúk. A feltaláló is élni és pénzt szeretni akar. És valószínűleg ez az oka, hogy most, amikor az általános leszerelésre és talán a világhétközre készül a világ, Angliában kísérleteznek az uszótankkal. A tank a világháborúban szárazföldön százakat és ezreket pusztított el, most egy angol mérnök hasonló

alkotmányt fabrikált a tengeri háború céljaira is. Uszótankot, amely mindent elpusztít.

Szomorú karikatúra, hogy ugyanaz nap, amikor az uszótankot bemutatták az angol nagyvezérkarnak, Berlinben szegényen halt meg hónapos szobájában a szárazföldi tank feltalálója: Goebel Frigyes. Goebel a Grünwald strasse egyik bérkaszárnájának negyedik emeletén alberleti szobájában fejezte be életét. Halála percében nem volt mellette senki és annyi vagyon sem maradt utána, hogy a temetési költségeket ki lehetett volna fizetni.

Az elhunyt Goebel egyike volt a háborús idők legérdekesebb alakjainak. A balti tartományokból került Németországba. tanult lakatosmester volt, azonban ezt a foglalkozást még fiatalon az artistapályával cserélte fel. Mint artista is különböző készüléke-

Próbálja ki az új DE LUXE

hosszú és lyuku pengét. Angol gyártmány!

A Gillette borotvagéphez használható

ket fabrikált, amelyeket artistamutató ványaihoz használt fel. A háboru alatt egy páncélos szekeret konstruált, egy hadihajót, amely a szárazföldön jár. Találmányát be is mutatta Berlinbe magasrangú tiszték és technikusok előtt, a bemutatáson Ludendorf generális felesége is részt vett és nagy érdeklődéssel hallgatta Goebel előadását arról, hogy az új készülékkel miképpen lehet egész hadosztályokat és hadseregpoportokat elpusztítani. A tiszták nagy része szintén elragadtatott gyönyörűséggel nézte az új találmányt, azonban a polgári szakértők jótérszernek mondták Goebel találmányát. Ez a lesújtó vélemény a katonákra is hatott és a német vezérkarnem vásárolta meg a találmányt. Később a franciák Goebeltől függetlenül alkalmazásba vették a páncélos kocsi megművelését a tank, állítólag a modern franciák egy 1821-ben Bécsben szabadalmazott találmányról vették.

Goebel, aki hónapokon át hiába kísérletezett, hogy pénzembereket kapjon a tankok megépítéséhez, egyszer híres ember lett, mert a német vezérkar elhatározta, hogy szintén alkalmazásba veszi a tankokat. Ekkor azonban már késő volt, az antant seregei úgy fel voltak szerelve tankkal, hogy a németek hiába próbálkoztak velük szemben felvenni a versenyt. A háborús idők is véget ért és vége lett Goebel dicsőítő megállapításának is, aki találmányáért nagy pénzt kapott és ennek is odavetett az értéke az inflációs időben. Utolsó éveiben a tank feltalálója több ször éhezett, mint ahányszor jóllakott és most a legnagyobb nyomorban hal meg. Talán ő volt az egyetlen, aki halála előtt nem látta fel és mégis koldus maradt.

Magyarországból kap fegyverszállítványokat az osztrák Heimwehr? Bécsből jelentik: Az osztrák Schutzbund tegnapi országos kongresszusán dr. Julius Deutsch képviselő feltüntetést kért a Heimwehr újabb puccskísérletéről. Az ezirányú jelentések nemcsak szociáldemokrata párthoz, hanem a kormányhoz is napról-napra érkeznek be, jelentések szerint azonban bizonytalan Heimwehr újabb puccskísérletének napja. Ez a nap a jelentések november 4-ke és 9-ke között ingadozik. Ujabb konkrét jelentések szerint Magyarországból titokzatos fegyverszállítványok érkeznek Ausztriába a Heimwehr számára. Vasárnap virradó éjjel haterz löfegyver érkezett Magyarországból Ausztriába és ezt a szállítványt Stájerországba vitték. A löfegyverek olasz eredetűek. Mára virradó éjjel is több gyanus teherautó állapított meg, amelyek az osztrák Fürstenfeld felől Kehring felé haladtak és valószínűleg fegyvereket szállítottak a Heimwehr számára.

Kényszerleszállást végzett egy francia repülőgép német területen, Berlinből jelentik: A bajorpalfai Landau közelében tegnap francia katonai repülőgép kényszerleszállást végzett. Pilótáját, egy francia hadnagyot, őrizetbe vették. A pilóta azt állítja, hogy eltévedt. Az eljárás megkezdődött. A gépet a kényszerleszállás előtt autós csendőrsztagok az országutakon szemmel tartották, hogy a földre szállásakor azonnal megtehessék a szükséges intézkedéseket.

Passzív rezisztencia az osztrák telefontársaságban. Bécsből jelentik: Az osztrák kormány a postai telefontársaságok mellékvédelmeit lényegesen lecsökkentette, ami óriási izgalmat keltett a telefontársaságok körében. A telefontársaságok országos szervezete ma foglalkozott Bécsben a helyzettel. A tanácskozás során a bécsi kiküldöttek sztrájkot, a vidékiek pedig passzív rezisztenciát javasoltak. A többség a vidékiek javaslatát fogadta el. A passzív rezisztencia holnap kezdődik meg.

Értesítés

Tűzkár következtében részben megrongált halfüstöldénket újból üzembe helyezzük.

Holnapról kezdve mindenütt kaphatók:

aransárgára füstölt Angol-Bücklingjeink

1 darab csak lei 10

Óvakodjék értéktelen utánzóktól!!!

Telefon 16-96

KALLA
halkonservgyár
TIMISOARA

Próbálja ki az új

hosszúak lyuku pen- get. Angol gyártmány!

HIREK

UJ KELET az egyetemes erdélyi és hánsági családok napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Dr. Gelber előadása a kolozsvári Wizo teadélutánján

A WIZO keddi teadélutánján a kiváló tudós és historikus Dr. Gelber tartott előadást „Jüdische Salon“ című műve alapján. A mesteri előadó közvetlen hangon ismertette a 18. század végén és az 19. század elején létező zsidó társaságokat, amelyek részben a nyugaton, részben a keleten szolgálták a civilizációt és felvilágosodást. A történetesen szemlével nézi ezeket a salonokat, amelyekben főszerepet vittek a zsidó nők, amelyek nyugaton teljesen elszórtak, míg a keleten az asszimiláció karjába vetették őket. A zsidó gondolatnak és eszmének, addig keleten ugyancsak a haladás jegyében de telítve zsidó kultúrával és lélekkel nagy szolgálatot tettek a zsidóságnak. Ezeket a zsidó salonokat a zsidó gondolatnak és eszmének, addig keleten ugyancsak a haladás jegyében de telítve zsidó kultúrával és lélekkel nagy szolgálatot tettek a zsidóságnak. Ezeket a zsidó salonokat a zsidó gondolatnak és eszmének, addig keleten ugyancsak a haladás jegyében de telítve zsidó kultúrával és lélekkel nagy szolgálatot tettek a zsidóságnak.

Meghalt Jugoszlávia legnehezebb embere. Belgrádból jelentik: Zajecsbán meghalt Lalovics Ljuba negyvenöt éves betegsége miatt. A halál előtt néhány nappal csak 217 kilogramm súlyú volt, mert az utóbbi időben állandóan betegeskedett, betegsége előtt azonban 224 kilót nyomott. Lalovics rendkívül magas termetű volt és a kővér típusú ember. A halál előtt néhány nappal csak 217 kilogramm súlyú volt, mert az utóbbi időben állandóan betegeskedett, betegsége előtt azonban 224 kilót nyomott. Lalovics rendkívül magas termetű volt és a kővér típusú ember. A halál előtt néhány nappal csak 217 kilogramm súlyú volt, mert az utóbbi időben állandóan betegeskedett, betegsége előtt azonban 224 kilót nyomott.

A film és a biblia. Londonból jelentik: A newyorki Harmon-Fondations film stúdiója megkezdte a biblia filmjének forgatását. A film a biblia egyes részeit fogja megmutatni. A forgatás a következő hónapokban kezdődik. A film a biblia egyes részeit fogja megmutatni. A forgatás a következő hónapokban kezdődik.

Ha azt mondja valaki, hogy már sok a korpaképződésben szenved, anélkül, hogy az neki ártana, úgy nyugta előtt cséri a napot. — mondotta egy híres speciálista. A korpa az előhírnöke a tuberkulózisnak, amit azonban Pixavon-ramoon (10 lej két mosásra) vagy azonos oldat (1 baby üveg 28 lej 2-3 mosásra) rendszeresen használtával meg lehet akadályozni.

Hugenbergék megfenyegetik Hindenbergeket. Berlinből jelentik: A nagynemzetek drezdai gyűlésén tegnap Laverenz képviselő a következő kijelentést tette: Hindenberg birodalmi elnök a legközelebbi időben nem lépett életbe radikális átszervezést, akkor a küszöbön álló választáson a nagynemzetek egyetlen vezetője nem számíthat. Ez a megállapítás nem befolyásolja az elnök személyes értékét, ettől függetlenül azonban most már választani kell: jobb-e vagy balra? A centrum a politikában olyan rosszat jelent, amely ellen küzdeni kell.

A kereskedelemügyi minisztérium hitelügyi bizottsága segíteni akar a válságba jutott iparon

Cluj-Kolozsvár, november 4. Tegnap délután ülést tartottak az ipar és kereskedelmi minisztérium pénzügyi és hitelügyi bizottságai. Mindkét ülésen Popescu Cesar miniszteri vezérigazgató elnökölt. A pénzügyi bizottság hosszasan foglalkozott az ipar súlyos helyzetével és megállapította, hogy az iparra nehezedő adók és illetékek lényeges enyhítésére van szükség, valamint más könnyítésekre is, hogy az ipar fejlődése biztosítható legyen.

A segítség módjait a következő ülésen fogják megvitatni. A lapok szerint szó van az iparkamarai illetékek 50 százalékos leszállításáról, továbbá

a cifra de afaceri módosításáról. A hitelbizottság az iparosok és kereskedők hitelválságának problémájával foglalkozott és konstata, hogy a jelenlegi időpont, amikor a betétesek visszavonták betéteiknek jelentékeny százalékát a bankoktól, alkalmasnak látszik a nyár folyamán megpendített eszmének, a nagyipari vállalatok kötvénykibocsátásának realizálása. Azt hiszik, hogy a tőke a nagyipari vállalatok által kibocsátandó papirokat, amelyeket az állam fog garantálni, szívesen fogja venni és azokba pénzt elhelyezni. A vonatkozó tervezet elkészítésével Dumitriut, a Creditul Industri al igazgatóját bízták meg.

Ujból megjelenik a Gyilkos. Győri Illés István öt év előtt beszűntetett népszerű riportlapját, a Gyilkost f. évi november 10-től kezdve minden héten újabb megjelenet, miután Erdély és Bánát közönsége régen nélkülözötte már egy bátor kritikai hangon megszerkesztett nívós riportlap megjelenését. A lap előrelátható sikerrel biztosítja egyrészt a 60 oldalas lap 10 lejes vételára, másrészt az a nívós újságírógárda, amely a Gyilkos mögé tömörült s amely a romániai magyar újságírás legkitűnőbb tollai vetekednek a lap sikere érdekében. A Gyilkos minden héten közölni fogja minden város aktuális eseményeit s kritikái hangon fogja tárgyalni a mai élet minden megnyilvánulását. A feltámasztott Gyilkos központi szerkesztőségének és kiadóhivatalának címe: Cluj, Görögtemplom ucca 3/d.

Orvosi hír. Dr. Szinetár László orvos elköltözött Piata Mihai Viteazul (v. Széchenyi tér) 39. szám alá. Babos palota mellett.

Dr. N. M. Gelber a kolozsvári mizrachi Oneg-Sabbat estjén. A mizrachi ifjúsági csoportok rendezte heti Oneg-Sabbat összejövetelei során f. hó 6-án, pénteken este fél kilenc órai kezdettel az izr. hitközség Reg. Ferdinand ut 52. sz. alatti téli imatermében dr. N. M. Gelber (Varsó) fogja „Palestina in der Geschichte der Juden“ címmel jiddis nyelvű előadást tartani. Vendégeket szívesen lát a vezetőség.

Bércsökentés és munkanélküliség fokozódása Amerikában. Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint az United States Steel Corporation munkásainak bérért és csökkenteni készül. Egyidejű jelentés szerint Pennsylvániában az összes munkások negyedrészre, összesen mintegy kilencszáz ezer ember munkanélkül van.

Antiszemita zavargások a varsói egyetem jogi fakultásán. Varsóból jelentik: Az egyetem jogi fakultásán antiszemita zavargások törtek ki. Verekedések közben hatvan sebesült történt.

Idegességeknek és lelkibetegeknek az enyhe természetű „Ferenc József“ keserűvív rendes bélműködését, jó emésztést és elegendő étvágyteret teremt. Világhírű ideggyógyász véleménye alapján a Ferenc József víz használata az agy és a gerincvelő megbetegedéseinek is kiválóan ajánlható. A Ferenc József keserű víz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

A „Kautsky“ munkás-kultúrkör idei előadás-sorozatának harmadik előadása folyó hó 6-án, pénteken este fél 8 órakor, a Vasmunkás-otthon kistermében, (Str. Wilson, a törvényszékkel szemben) „Demokrácia, Szociáldemokrácia“ címmel Halász József hírlapíró tartja. Belépti díj nincs, vendégeket szívesen látnak.

A bécsi Kreditanstaltnál a külföldi hitelezői érdekeltségek képviselői nélkül állanak. Bécsből jelentik: A külföldi hitelezői érdekeltségek jelenleg a Kredit-Anstaltnál képviselő nélkül állanak, mert von Hengen holland bankár, akit érdekeik megvédésére delegáltak a válságba jutott intézet igazgatóságába, visszautazott Amszterdamra. A bankár hír szerint több ízben hangoztatta illetékesek előtt, hogy a Kreditanstalt válságát előidéző események nyilvános taglalása árt az intézet rekonstrukciós sikerének és ezzel veszélyezteti a hitelezők érdekeit, de panaszkodása, ugy látezik, hasztalan volt.

NAPROL-NAPRA

Konstantinápolyi jelentés szerint ezennél csak ötven évnél idősebb emberek kaphatnak taxisofoffor engedélyt. A polgármester rendeletének indoka az, hogy az idősebb emberek megállapodottabbak, óvatosabbak s nem hajtanak tulgyorsan és így kevesebb lesz a gázolás.

100 font alaptőkével a napokban bejegyezték Londonban egy részvénytársaságot, amelynek különös az elnevezése és célja is. A vállalat neve Vidám gondolatok jövedelű rendje rt. Az a célja, hogy a vídamságot és a jövedelmét terjessze Angliában és a dominiumokban.

Hollywoodi jelentés szerint Chevallier francia revüszínművész két évre Hollywoodba szerződött. Négy filmen fog játszani egymillió dollár összhonoráriumért.

Kashmir határvidékén 200 fegyveres mohamedánt tartóztattak le, akik betörést szándékoztak megkísérelni a maharadzsza országába. A kashmiri katonaság drótsövényeket von a határ mentén. Ugy hírlik, hogy a hegyi törzsek is mozogolnának s katonai akcióra készülnek. Valószínű, hogy az ellenségeskedéseket moszkvai agitátorok szítják.

A kanadai Quebecben az Ontarió-körház égésénél egyik pavilonban hét súlyos beteg, akiket nem sikerült idejében biztonságba helyezni, tüzhaltalt halt. A mentési munkálatokat az is megnehezítette, hogy az elmebeteg megfigyelő osztályról több örült kiszabadult s ezek őrgyongve megakadályozták a tüzoltókat és mentőket a mentési munkálatokban. A mentők közül többen égési sebeket és füstmérgezést kaptak, ugy, hogy kórházi ápolásra szorulnak.

A lapok szerint Edison, aki egész életében pénzügyi antitalentum volt, jól tudta, hogy felesége sokkal nagyobb vagyonnyal rendelkezett, mint ő s ezért nem gondoskodott végrendeletében özvegyéről. Az özvegy vagyona meghaladja a húszmillió dollárt, míg az elhunyt feltalálóé 12 millióra rug.

Newyorki jelentés szerint Malakba Bayen herceg, az abessziniai négyes unoka öccse, aki a Harward-egyetem hallgatója, házasságot kötött Dorothy Hadley csikágoi egyetemi hallgatóval. Az új császári hercegné a legnagyobb karriert futtatta be, amit eddig amerikai nő valaha is elért.

Két zsidó a svájci nemzeti tanácsban. Berlinből jelentik: A svájci nemzeti tanács legújabb választása alkalmával két zsidó vallású képviselőt választottak meg. A képviselők: dr David Fahrstein (Zürich) és Dicker Hans (Genf). Genfben az antiszemita is jelöltet állítottak, aki alig kapott szavazatot.

Szünőben van az amerikai arany kiáramlás. Londonból jelentik: Amerikában a Nemzeti Hitelintézet létesítése kedvező hatással volt a pénzügyi életre. Az aranykiáramlás szünőben van és a bankbuktások is majdnem teljesen megszűntek.

Miért nem ment Miklas elnök Schnitzler temetésére és Einstein előadására? Bécsből jelentik: A napokban Miklas, az osztrák köztársaság elnöke, rádióelőadást tartott „A gyűlölet metódusai ellen és az osztrák belbéké érdekében“ címmel. Az előadásról a Wahrheit osztrák-zsidó újság a következőket írja: „Az elnök előadása sok dicséretet érdemel. Kevésbé dicséretes azonban — írja az idézett újság —, hogy az elnök nem jelent meg sem a világhírű tudós, Einstein előadásán, sem pedig nem volt jelen Arthur Schnitzler, a reprezentatív osztrák költő temetésén. Az a gyanu, hogy ez az affront a zsidó Einsteinnak és a zsidó Schnitzlernek szól. Az antiszemita sajtó már is örömmel regisztrálja, hogy Ausztria elnöke belehelyezkedett az antiszemita mentalitásba. Néhány bécsi lap szintén csodálkozással jegyzi fel, hogy az elnök a két zsidó szellemi nagyság ünneplésétől távol maradt. Holott ő maga egészen jelentéktelen alkalmakkor, mint tüzoltó-nap, stb. részt vesz, hogy Ausztriát reprezentálja.

200.000 lei
nyereménvösszeg kerül kisorsolásra a KOLOZSVÁRI MEN-TÓSORSJÁTEK VIII-İK HUZÁSÁN
Vegyen
MÉG EGY SORSJEGYET,
mert január 1-ig minden húzáson résztvesz. Sorsjegyet kaphatók mindenütt. Postán is megrendelhető 19 lej portóköltség hozzáadásával a Központi Sorsjegyirodánál Cluj, Str. Memorandu'ui, 16.
Főnyeremény:
1.000.000 lei

Megkezdik Haifa munkásnegyedének építését. Jeruzsálemből jelentik: A napokban kötötték meg a munkások és a Palestine Economic Corporation azt a szerződést, amelynek értelmében rövidesen megkezdik száztizenhárom munkásházának építését. A házak építésének kilenc hónapon belül be kell fejeződnie.

Havi hater vagyon buza behozatal engedélyezte a cseh gabonaimportáló bizottság. Prágából jelentik: A gabonaimport bizottság havi hater vagyon buza és ötszáz vagyon liszt behozatalát engedélyezte. Engedélyt csak abban az esetben adnak ki, ha az importőrök igazolják, négy vagyon külföldi búzával egy vagyon belföldi buza vételét.

Tizenkét év után fedeztek fel egy gyilkosságot Csehszlovákiában. Prágából jelentik: Vsenory községben borzaimas gyilkosság nyomára bukkant a csendőrség. A gyilkosság még 1919-ben történt, de csak most tartóztatták le a tettest. Annak idején Vsenoryban meggyilkolták Janota Janka fiatal leányt. Tegnap a csendőrök letartóztatták Payer Károly rovtomultu fiatalembert, aki bevallotta, hogy a lányt ő gyilkolta meg. Payer mindössze tizenhat éves volt, amikor a gyilkosságot elkövette Janota Jankával szerelmi viszonyt folytatott és azt állítja, hogy a leánytól fertőző betegséget kapott. Ez annyira elkecsesítette, hogy meggyilkolta a leányt. Payer az ügyészség foglya. A különös gyilkosság ügyében a vizsgálat folyik.

Színház—Mozi

Hevesi Piroska zongoraművész és Pfeiffer Alfréd operaénekes és énektanár, hosszabb németországi tanulmányutjáról hazatértek, újabb tapasztalatokkal gazdagítva eddigi tudásukat egy modern zongoraművészi, mint a beszélő film és ezzel kapcsolatos énektan terén. Pedagógia működésüket november elsejétől újra megkezdik s találhatók naponta d. e. 11—12-ig és d. u. 4—7 óra között lakásukon, Erzsébet ut. (Strada, Elisabeta) No. 13 szám alatt.

A Magyar Színház heti műsora

Csütörtökön 8¹/₄-kor: A harapós férfi. (Tolnay Andor vendégjátéka. Bérlet B. 7. Sorozatszám 41.)

Pénteken 8¹/₄-kor: Tul a Dunán Baranyában. (Operett-ujdonság, nagyon olcsó mozihelyekkel, Lengyel Irénnel. Sorozatszám 42.)

Szombaton d. u. 3-kor: Dörmögő Dömötör. (Gyermekek előadás nagyon olcsó mozihelyekkel, sorozatszám 43.)

Szombat este 8¹/₄-kor: Vihar a Balatonon. (Operett-ujdonság először! Az idei évad legszenzációsabb sikerű. Budapestben százszor adott operettje. Premióbérlet 9. sz. Sorozatszám 44.)

Vasárnap d. u. 5-kor: A harapós férfi. (Tolnay Andorral, Lengyel Irénnel, Neményi Lilivel, Ihász Aladással. Rendes helyárak. Sorozatszám 45.)

Vasárnap este 8¹/₄-kor: Vihar a Balatonon. (Operett-ujdonság, másodsor. Bérletszűnet. Sorozatszám 46.)

Hétfőn 8¹/₄-kor: Vihar a Balatonon. (Operett-ujdonság harmadsor. Bérlet A. 8. Sorozatszám 47.)

Kedden 8¹/₄-kor: Vihar a Balatonon. (Operett-ujdonság, negyedsor. Bérlet B. 8. Sorozatszám 48.)

CORSO-MOZGÓ műsora

Csütörtök 3, 5, 7, 9 órakor: Premier! „Danton”, hatalmas filmdráma. A francia forradalom izzó cselekményei teljes hűséggel tárul elénk e megrázó grandiózus alkotásban. Főszereplő: Fritz Kortner.

Péntek 3, 5, 7, 9 órakor: „Danton”. A német filmalkotás mesterműve. A francia forradalom izzó cselekményei megrázó erővel van megörökítve e nagy filmalkotásban. Főszereplő: Fritz Kortner.

Szombat 3, 5, 7, 9 órakor: „Danton”. Főszereplő: Fritz Kortner.

SELECT-MOZGÓ műsora

Csütörtök: Operabál. A szezon legsikerültebb operettje. Liane Haide-dal a főszerepben.

Péntek: Operabál.

Színház-Mozgó műsora

Csütörtökön és a következő napokon naponta 3 előadás pontosan 3, háromnegyed 5 és fél 7 órai kezdettel: Az iker. (Der falsche Ehemann). Az Ufa Bruno Duday produkciójának páratlan sikerű énekes, zenés hangosfilm-bővítése. A főszerepekben: Johannes Riemann, Maria Paud, Halmay Tibor. Helyárak: minden erkélyjegy 10 lej, minden földszinti jegy 20 lej. Gazdag kísérelő műsor.

URANIA-MOZGÓ műsora

Csütörtök: Malec megmenti Európát és Vidám társaság.

TŐZSDE

Kolozsvár, nov. 4. Márka 40, francia frank 6,70, lira 8,80, cseh korona 4,97¹/₂, dinár 3, silling 22,50, svájci frank 33,15, zloty 9,50, belga frank 24.

Bukarest, Francia frank 660, font 650, dollár 167,70, belga frank 23,50, lira 8,80, svájci frank 33, cseh korona 4,97, márka 40, holland forint 68,10.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

KÖZGAZDASÁG

Kiméletesen akarja behajtani az állam a szeszgyárakra és vállalatokra kivetett pénzbírságokat

A Banca Nationala interveniál a Magyar Nemzeti Banknál a román letétek zárolásának feloldása érdekében

Bucuresti-Bukarest, november 4. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az Adeverul jelentése szerint a pénzügyminisztériumnak komoly gondokat okoz a különböző vállalatokra kivetett pénzbírságok behajtásának kérdése. Vannak vállalatok, különösképpen szeszgyárak, amelyekre százmillió sötétmilliárdos pénzbüntetés van kiróva. Ha azonban a minisztérium árverés útján behajtani követeléseit, úgy megfojtaná ezeket a vállalatokat, ami csak a gazdasági válság fokozásához és újabb munkanélküliséghez vezetne. A pénzügyminisztériumban azzal a tervvel foglalkoznak, hogy törvényhozási úton rendezzék a bírságok behajtásának kérdését oly módon, hogy ez ne jelentse egyúttal az érintett vállalatok megfojtását.

A földművelésügyi minisztérium felosztotta a borszesz-termelést az egyes országok között a következő kontingensek szerint:

Beszarábia 145, Regát 110 és Erdély 45 vagon borszeszt fog gyárthatni.

Manoilescu a budapesti román letétek feloldása érdekében

Manoilescu, a Banca Nationala kormányzója tegnap hosszabb tárgyalást folytatott Románia budapesti kereskedelmi attaséjával a pengőkivitel tilalom ügyében, amely igen súlyosan érinti a román exportörököt. Hír szerint a Banca Nationala átíratot fog intézni a magyar Nemzeti Bankhoz, kérve a román letétek zárolásának sürgős feloldását.

Csehország megakarja akadályozni a német-román preferenciális szerződést

Bucuresti-Bukarest, november 4. A német-román preferenciális szerződés hozzászólások után jött létre a tavasz folyamán. A szerződés megkötése során Németország vállalkozott arra, hogy a vele legtöbb vámkedvezmény szerződésben álló államok hozzájárulását, — ami a szerződés életbeléptetésének alapfeltétele —, a nyár folyamán sorban megszerzi s így a román-német preferenciális vámszerződés a meghatározott időben, november 15-én életbeléphet.

Németország igyekezett is eleget tenni vállalt kötelezettségének s Argentiniától és a Szovjetföldtől elkintve, az összes érdekelt államok hozzájárulását megszerezte. Most azonban, szinte az életbeléptetés ha

tárideje előtti napokban Csehország váratlanul kellemetlen akadályokat támasztott. A cseh kormány azzal az igényességgel lépett föl, hogy Németország az elismerés fejében kössön Csehszlovákiával is preferenciális vámszerződést, holott eddig Németország csak kifejezetten a mezőgazdasági államokkal szemben vállalta ezt a kötelezettséget. Erthető tehát, ha a cseh követelést a német kereskedelmi minisztérium kategorikusan visszautasította ami viszont azt a veszedelmet helyezte kilátásba, hogy a német-román egyezmény most már nem léptethető életbe.

Bukarestben úgy a kereskedelmi, mint politikai körökben nagy az izgalom a váratlan nehézség miatt. A román kormány rossznéven veszi, hogy éppen a kisanant

Ujabb áresések a könyvpiacra!

Ismeretterjesztő művek

Adler: Marx a gondolkodó	25 L	Marx: Osztályharcok Franciaországban	48 L
Adler: Alkoholizmus és a szakszervezetek	4 L	Marx: Bér, ár, profit	20 L
Bauer: A szocializmus útja	6 L	Marx: III. Napoleon államcsínyje	20 L
Bebel: A nő és a szocializmus	180 L	Marx: Polgárháború Franciaországban	20 L
Bernstein: A gazdaságtörténet alapvonalai	20 L	Mehring: Marx Károly élete	360 L
Bernstein: Mi a szocializmus?	5 L	Migray: Egy keresztényszoocialis állam története	18 L
Bernstein: Görlitz pártprogram	12 L	Migray: Az egyház, munkáskérdés	5 L
Bernstein: Lassalle Ferdinand	18 L	Migray: Az Internationale története	25 L
Beer: A szocializmus és társadalmi harcok története:		Müller: Marx és a szakszervezetek	15 L
II. Középkor	30 L	Pach: A társadalmi ember élete	25 L
III. Újkor	30 L	Parvus: Állam, ipar, szocializmus	20 L
IV. 1750—1860.	90 L	Révész M.: Somogyi Béla élete	25 L
V. 1860—1925.	90 L	Szabó E.: Szocializmus	30 L
Braun S.: A primitív kultúra	90 L	Szemes: Mi az osztályharc	5 L
Braun S.: Szakszervezetekről	5 L	Snowden: Ha a munkáspárt uralomra jut	8 L
Bresztovszky: Miért?	9 L	Szakasits: A munkásifjuság útja	5 L
Cooperator: Szocializmus és szövetkezet	5 L	Szakasits: Ut a felszabadulás felé	5 L
Deutsch: Sport és politika	41 L	Társadalmi lexikon	600 L
Gál: Szakszervezetek a háború alatt	5 L	Dr. Tóti: Az ifjuság nemi problémái	85 L
Garami: Kezdjük elölről	5 L	Umbreit: 25 év a német szakszervezeti mozgalomból 1890—1915.	5 L
Gergely: Munkáskultúra	30 L	Vándor: Közgazdaságtan	100 L
Gombo: Kisipar, kiskereskedelem és a szocializmus	10 L	Vanczák: Szakszervezeti demokrácia	5 L
Jászai: Agitáció	4 L	Wagner: A tudományos gondolkodás alapelvei	10 L
Kautsky: Marx gazdasági tanai	41 L	Webb: Ideges gyermek	60 L
Kautsky: Kereszténység eredete	100 L	Webb: A kapitalizmus hanyatlása	40 L
Kertész: A nemzetköziség útja	40 L	Dr. Stern: Tolsztoj	20 L
Kropotkin: Kölesönös segítség	100 L		
Kunfi: Jaurés	10 L		
Lassalle: Az alkotmányról	6 L		
Lassalle: Munkásprogram	6 L		

Kaphatók az Uj Kelet könyvostályában

egyik állama lép föl ilyen mereven Románia érdekei ellen. A román külügyminisztérium már interveniált Prágában, sőt támogató közbenjárására kérte fel a francia diplomáciát is. Csehszlovákia azonban, — úgy látszik, — megkötötte magát, mert hétfőn a bukaresti csehszlovák követ is hazautazott Prágába, hogy közbelépjen s valamilyen formában biztosítsa a békés megegyezés lehetőségét.

Fizetéseketlen lett a brassói Czell Frigyes sörgyár. Brassóból jelentik: A Czell Frigyes és fia sörgyár ma délelőtt kénszeregyezséget kért a brassói törvényszéken. A vállalat a mérleg szerint 100 millió lejjel aktív.

RADIO MUSOR

Csütörtök, november 5.

Bukarest. 20.40: Gramofón. 21: Énekhangv. 21.20: Rádiózenekar. Utána hírek. Budapest. 9.15: Szalonzenekar. 21.05: Hangv. 17: Előadás: A keti és szobanővények teletetése. 18.30: Katonazene. 18.50: Angol nyelvoktatás. 19.30: Az Operaház előadásának köv. Utána hírek, majd Rigó Jancsi és cigányzenekara.

Bécs. 21.40: Szimf. hangv.

Berlin. 18.15: Dalok. 21.10: Opera.

Stuttgart. 20.15: Duettek. 22.35: Zongorahangverseny.

Langenberg. 20: Munkásdalok.

Varsó. 19.30: Gramofón. 20.15: Könyvny. zene. 22.25: Táczen. 19.15: Vegyeszene.

Milano. 19.40: Gramofón.

Róma. 21: Vegyes hangv.

Prága. 19.20: Katonazene. 20.30: Francia és spanyol dalok. 21.05: Vonos négyes.

Péntek, november 6.

Bukarest. 20.40: Gramofón. 21: Könyvny. zene. 22.15: Román népdalok.

Budapest. 9.15: Gramofónhangv. 9.30: Hírek. 12.05: Balalajka zene. 17.30: Cigányzene. 18.30: Gyorsírótanfolyam. 19: Koncertzenekar. 20: Szélművészet. 22: Kamarazene.

Bécs. 20.05: Dalok.

Berlin. 19.30: Filharmónikus hangverseny.

Stuttgart. 22: Keleti zene.

Langenberg. 23: Hangv.

Varsó. 19.30: Gramofón. 20.15: Szimfonikus zene.

Milano. 21.15: Kamarazene.

Róma. 21: Offenbach: Szép Heléna operettje.

Apróhirdetések

Két urileányunk butorozott szobafürdőszoba használatát kiadó. Széchenyi tér 37. Földszint 8.

Kántor-hitoktatónitató (rabbi helyettes) szép tenorhangú, eddig külföldön működött, nyelveket beszélő uriember megfelelő állást keres. Megkereséseket „Arany” jellegre a kiadóba kér.

Harminchat éves disztintvált, keresetény uriaszony, előkelő zsidó házvezetőnői, nevelőnői vagy anyahelyettesi állást keres. Igényei szerények. Cluj-Targu-Mures, Str. Haria 22. K. A.

Ujra megnyit Léb ort. kóser étterem Malom ucca 14. szám alatt! Izletes étel, olcsó árak, kellemes helyiség. Utazóknek 10 százalékos kedvezmény. Abonoma, esküvők, bankettek olcsó áron.

Sapakhorgolást, selyem és gyapjú elcsón vállalatok. C. Decebal 13., (volt Rudolf ut) jobbra, utolsó ajtó.

Schwartz Ignácné Vegetárius Étterem Cluj, Calea Regele Ferdinand (Wessely ucca) 23. Bejárat a Szappan ucca felé. Változatos, izletes vegetárius ételek. Figyelmes kiszolgálás. Nagyon olcsó árak.

Kiadó különbejáratu, parkettes butorozott szoba komplett hálóval. Calea Regele Ferdinand 107., földszint, utolsó ajtó.

Női és férfi fehérnemű varrást olcsó árban vállalom. Házhoz is megyek. Polák Lenke, Rudolf ut 7.

XIV. ÉV
Cluj—
nove
5692

As Uj Kelet
és bánt

Klikkeink
forrás m

Kézirat
megör

Marad a

Mikor már

írásban, A

alra és ugyi

jelentette, ho

ítani az adó

Ha azonban

gentereni kell

eit is, külön

Igy készült

etés. A hu

mely kiméle

nyéli kiadást

Egy sereg

ek, a többie

ízítését.

Nem volt t

ka. De legal

asztalása, h

resebb adót

várta, hogy n

kat.

Most azután

Csak az eg

as csak 10 s

azonban meg

és az összes r

Csak legyen

A liberál

szerezne

Ime a legf

Duca azért

gati országok

ga bajbajutott

Háromszor

adás.

Először: a

nincs is korn

akkor éppen

Másodsor:

sem kaptak a

amikor korm

Harmadsor

Ez egy kics

A szóbanf

kevesebbet á

Anghelcsu,

többi dús gaz

gyonukat aka

zeteképpen.

Igazán meg

Ugyanin De

arra, hogy a

nyek között a

melhet kölcs

niük a régóta

gyonukat kin

földi tőkeke

Igy tanultá

tól, aki hatv

frank kölcsön

rendbehozza

szonyait.

Nemcsak f

gyanús is ez

rálisok mint

tatni az orsz

gukéból. Van

mekik van pé

kölcsönt szer

rantálni, tu

és sohasem l

ki belőle.

Bratianu J

ségi kölcsön

rálisoké a h

hiányzik, hog

pon szerezze

az egész orsz

Stirnes f

A német in

dasági életbe

katonailag 15

sa, De ahogy

és az össze

profitáltak, a

voltak a mag

dők közül t

Stirnes Hugó

gáli-szakállu

pár hónap al